

PROVEDBENI PROGRAM PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2025.-2029. GODINE

Nositelj izrade: Primorsko-goranska županija

Izrađeno: prosinac 2025. godine

PROVEDBENI PROGRAM PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2025-2029. GODINE

Izradile:

prof. dr.sc. Mirjana Kovačić

Sanja Ivetić, struč.spec.oec.

Antonija Prtorić, mag.oec.

Ravnatelj:

Vedran Kružić

Sadržaj

Sadržaj	2
1. Predgovor	3
2. Uvod (djelokrug, vizija i misija).....	4
2.1. Djelokrug rada i ključne javne politike	4
2.2. Vizija.....	4
2.3. Misija Primorsko-goranske županije	5
2.4. Organizacijska struktura upravnih tijela PGŽ.....	5
2.5. Ustanove Primorsko-goranske županije.....	8
3. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području Županije	11
3.1. Razvojni izazovi i potrebe Županije	11
3.2. Tehnološki izazovi i potrebe gospodarstva.....	12
3.3. Plavo-zeleni potencijali i potrebe.....	14
3.4. Društveno okruženje – razvojni izazovi i potrebe	16
3.5. Razvojni izazovi i potrebe – Urbano okruženje	19
3.6. Razvojni izazovi i potrebe - infrastruktura i promet	20
3.7. Razvojni izazovi i potrebe Otoka i Gorskog kotara	22
3.8. Krizna stanja	23
4. Doprinos provedbi ciljeva i prioriteta iz povezanih akata strateškog planiranja.....	26
5. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata.....	28
6. Okvir za praćenje provedbe	38
Prilog 1.: Tablični prikaz provedbenog programa PGŽ	39

1. Predgovor

Provedbeni program Primorsko-goranske županije za razdoblje 2025.–2029. godine (dalje u tekstu: Provedbeni program PGŽ) predstavlja temeljni operativni dokument kojim se utvrđuju prioriteti djelovanja županijske uprave u novom mandatnom razdoblju. Program je izrađen u skladu s Planom razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godina („Službene novine“ broj 27/21; dalje u tekstu: Plan razvoja PGŽ), i usmjeren je na konkretizaciju strateških ciljeva kroz jasno definirane mjere, projekte i pokazatelje uspješnosti provedbe. Mandatno razdoblje 2021.–2025. godina, bilo je razdoblje izazova, ali i snažnog razvoja za Primorsko-goransku županiju (dalje u tekstu: Županija). Zahvaljujući odgovornom upravljanju, strateškom planiranju i suradnji sa svim dionicima, od lokalnih zajednica, ustanova, civilnog društva do nacionalnih tijela, ostvareni su konkretni rezultati u svim područjima u nadležnosti Županije. U prethodnom razdoblju ostvaren je rast proračunskih prihoda, uz transparentno upravljanje javnim sredstvima i najviše ocjene Instituta za javne financije. Nadalje, Županija je dugoročno orijentirana na kapitalne projekte, prvenstveno u zdravstvu, obrazovanju, prometu, zaštiti okoliša, te razvoju otoka i Gorskog kotara.

U sektoru zdravstva realizirana su ulaganja veća od 30 milijuna eura, i to u modernizaciju domova zdravlja, specijalnih bolnica i hitne medicinske službe. Obrazovni sustav ojačan je izgradnjom i obnovom škola i sportskih dvorana, uvođenjem novih srednjoškolskih programa i uspostavom regionalnih centara kompetentnosti. Ujedno, sedam strukovnih škola postalo je nositelj razvoja stručnog obrazovanja u četiri sektora. Otoci na području Županije prepoznati su kao prioritet, te je u svrhu provedbe Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. za otoke 2023. godine donesena dopuna Plana razvoja PGŽ („Službene novine“ broj 38/23), kojom je utvrđeno 20 strateških projekata i osigurano gotovo 32 milijuna eura bespovratnih sredstava iz EU fondova. Na području Gorskog kotara nastavljena su ulaganja kroz posebni fond i ulaganja u projekte poput Regionalnog sportsko-rekreacijskog i turističkog centra Platak i mreže sanjkalista. Lučki sektor bilježi porast, pri čemu je za infrastrukturu luka povučeno više od 26 milijuna eura, a prihodi županijskih lučkih uprava također su znatno povećani. U području socijalne skrbi i demografije prošireni su kapaciteti za starije osobe, sufinancirano je poticajno stanovanje te osigurana skrb za djecu s teškoćama i mlade.

U konačnici, Županija je očuvana kao prostor demokracije, dijaloga i uvažavanja. Svi ostvareni rezultati proizlaze iz sinergije institucija, partnera i građana. Na toj osnovi, novi Provedbeni program PGŽ nastavlja graditi budućnost Županije kao regije znanja, ravnomjernog razvoja i kvalitete života za sve njezine stanovnike. U ovom razdoblju naglasak će biti na održivom gospodarskom razvoju, jačanju konkurentnosti županijskog gospodarstva, energetske tranziciji, očuvanju prirodnih resursa, razvoju prometne i digitalne povezanosti te daljnjem unapređenju javnih usluga u području obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi. Posebna pažnja bit će posvećena smanjenju regionalnih razlika te ravnomjernom razvoju svih dijelova Županije, od priobalja i otoka do Gorskog kotara i zaleđa.

Novi mandat sažima jasnu viziju i čvrstu predanost stvaranju otvorene, solidarne i otporne Županije koja prepoznaje potrebe svojih građana i zajednica. Provedbeni program PGŽ izrađen je s ciljem da bude konkretan alat za upravljanje razvojem i platforma za partnerstvo između županijskih institucija, jedinica lokalne samouprave, gospodarstva, civilnog društva i građana. Pred Županijom je razdoblje u kojem će se, u suradnji sa svim dionicima, nastojati ostvariti mjerljive i pozitivne promjene koje će doprinijeti kvaliteti života stanovništva. Cilj je zadržati ulogu najkvalitetnije regije za život u Hrvatskoj te uz Grad Zagreb najrazvijenije regije Hrvatske s ostvarenih 87% BDP-a prosjeka Europske unije.

Župan
Ivica Lukanović

2. Uvod (djelokrug, vizija i misija)

Upravljanje razvojem na regionalnoj razini zahtijeva jasno postavljene ciljeve, mjerljive rezultate i usklađeno djelovanje svih dionika. Provedbeni program PGŽ izrađen je kao ključni planski dokument koji operativno razrađuje strateške smjernice iz Plana razvoja PGŽ, povezujući ih s konkretnim mjerama i projektima koje Županija planira provesti u okviru svojih nadležnosti.

Provedbeni program PGŽ određuje temeljne razvojne prioritete u sektorima poput gospodarstva, prometa, zdravstva, obrazovanja, zaštite okoliša i socijalne skrbi, te definira kako će se kroz dostupne resurse, partnersku suradnju i učinkovitu upravu doprinijeti ostvarivanju vizije Županije kao održive, povezane i uključive regije. Nadalje, Provedbeni program PGŽ uključuje i organizacijski, institucionalni te financijski okvir provedbe, uz mehanizme praćenja i izvještavanja koji osiguravaju transparentnost i prilagodljivost tijekom cijelog mandatnog razdoblja.

2.1. Djelokrug rada i ključne javne politike

Primorsko-goranska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave obavlja poslove od regionalnog značaja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22), Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20; dalje u tekstu: Zakon), Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22, dalje u tekstu: Zakon), te drugim relevantnim propisima. U skladu s člankom 20. Zakona, Županija obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga koji se odnose na:

- **Gospodarski razvoj** i stvaranje uvjeta za rast konkurentnosti i inovativnosti
- **Prostorno uređenje** i izradu prostornih planova županijskog značaja
- **Zdravstvo**, uključujući primarnu zdravstvenu zaštitu i upravljanje zdravstvenim ustanovama
- **Obrazovanje**, osobito srednje školstvo i ustanove za djecu s posebnim potrebama
- **Socijalnu skrb** i upravljanje domovima za starije i druge ranjive skupine
- **Zaštitu okoliša i prirode**, upravljanje zaštićenim područjima, pomorskim dobrom i resursima
- **Prometnu i komunalnu infrastrukturu**, lučku infrastrukturu od regionalnog značaja
- **Razvoj turizma**, upravljanje kulturnom i prirodnom baštinom te poticanje održivog turizma
- **Civilnu zaštitu**, vatrogastvo, sigurnost i zaštitu stanovništva
- **Upravljanje razvojnim projektima**, posebno onima sufinanciranim iz nacionalnih i EU izvora

U obavljanju navedenih funkcija, Županija djeluje kao koordinator razvoja, partner jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama, gospodarstvu i organizacijama civilnog društva, s ciljem unaprjeđenja standarda i kvalitete života svih građana.

2.2. Vizija

Vizija Županije proizlazi iz specifičnog prostornog i društvenog identiteta Županije, a prostorna raznolikost (obalni dio, otoci, Gorski kotar i urbana središta) istodobno je njezina prednost i izazov:

„Primorsko-goranska županija je regija koja povezuje ljude, prostor i znanja, utemeljena na održivosti, solidarnosti, uključivosti i inovacijama, s uravnoteženim razvojem svih područja, visokom kvalitetom javnih usluga i očuvanim prirodnim i kulturnim bogatstvima.“

Cilj je ostvariti ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja okoliša i socijalne uključenosti, uz osiguranje ravnomjerne dostupnosti usluga građanima bez obzira na njihovu geografsku lokaciju.

Županija u ovom razdoblju teži da postane:

- **Konkurentna i atraktivna** za život, ulaganje i rad
- **Otpornija na klimatske promjene** i ekonomske šokove
- **Digitalno povezani** i infrastrukturno uravnotežena
- **Demografski revitalizirana** kroz mjere za zadržavanje i privlačenje stanovništva
- **Prepoznatljiv europski prostor kvalitete života**, inovacija, znanja i međusektorske suradnje.

2.3. Misija Primorsko-goranske županije

Misija Županije odražava tri temeljna načela upravljanja:

1. **Učinkovitost i usmjerenost na rezultate** – javna uprava usmjerena na pružanje kvalitetnih usluga i konkretnih razvojnih pomaka
2. **Suradnja i partnerstvo** – rad u sinergiji s lokalnim jedinicama, regionalnim i nacionalnim institucijama, znanstvenom zajednicom i građanima
3. **Transparentnost i odgovornost** – upravljanje proračunom i razvojnim projektima uz jasne ciljeve, mjerljive rezultate i otvorenost prema javnosti

„PGŽ djeluje kao strateški, transparentan i odgovoran upravitelj razvojem, osiguravajući građanima ravnopravan pristup javnim uslugama, stvarajući poticajno okruženje za gospodarski napredak, socijalnu sigurnost i održivo korištenje prirodnih resursa, u partnerstvu s lokalnim zajednicama, civilnim društvom i poslovnim sektorom.“

2.4. Organizacijska struktura upravnih tijela PGŽ

Za obavljanje poslova iz djelokruga županije ustrojavaju se upravna tijela. Upravnim tijelima upravljaju pročelnici koje na temelju javnog natječaja imenuje župan. Načela za unutarnje ustrojstvo upravnih tijela, nazive i uvjete za ustrojavanje unutarnjih ustrojstvenih jedinica, kako u sjedištu tako i izvan sjedišta Županije, te upravljanje unutarnjim ustrojstvenim jedinicama utvrđuje posebnim aktom župan. Upravna tijela Primorsko-goranske županije od 1. siječnja 2020. godine počinju obavljati povjerene poslove državne uprave koje je obavljao Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji. Odlukom o ustrojstvu Ureda unutarnje revizije Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 1/11, 30/12, 36/13 i 30/19), temeljem odredbi zakona i pravilnika koji uređuju sustav unutarnjih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske te odgovornosti, odnose i nadležnosti u razvoju sustava unutarnjih kontrola i unutarnje revizije kao dijela sustava unutarnjih kontrola, župan je, za obavljanje poslova unutarnje revizije u Primorsko-goranskoj županiji, ustrojio Ured unutarnje revizije Primorsko-goranske županije.

Upravni odjeli su slijedom:

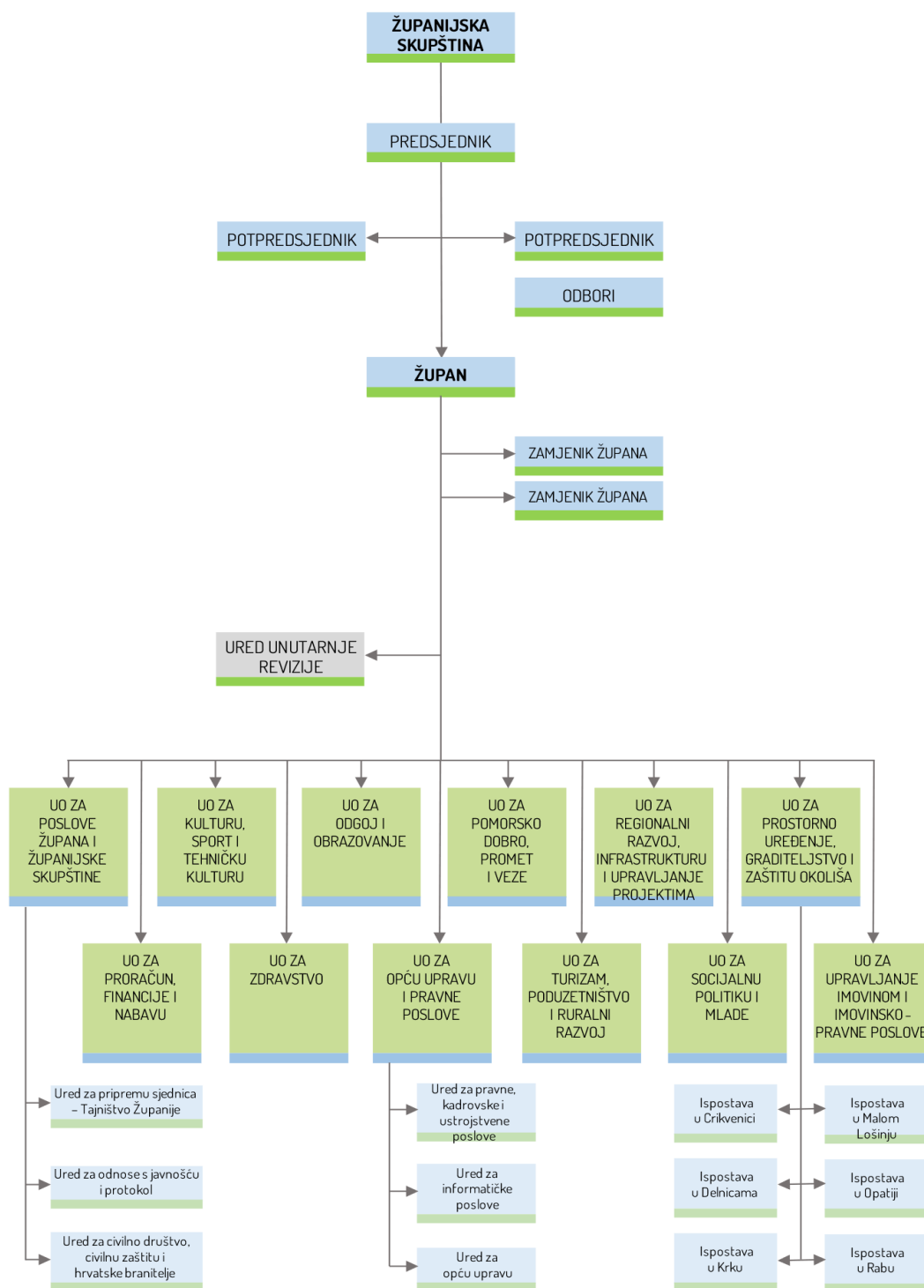
- Upravni odjel za poslove Župana i Županijske skupštine
- Upravni odjel za proračun, financije i nabavu
- Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
- Upravni odjel za zdravstvo
- Upravni odjel za odgoj i obrazovanje
- Upravni odjel za opću upravu i pravne poslove
- Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze

- Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i ruralni razvoj
- Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima
- Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade
- Upravni odjel za kulturu, sport i tehničku kulturu
- Upravni odjel za upravljanje imovinom i imovinsko-pravne poslove

Upravna tijela surađuju međusobno i s vanjskim partnerima, koordiniraju razvojne politike i pružaju administrativnu podršku u provedbi programa, uključujući one sufinancirane iz EU fondova.

Organizacijska struktura Primorsko-goranske županije daje se u nastavku.

Shema 1.: Organizacijska struktura Primorsko-goranske županije

2.5. Ustanove Primorsko-goranske županije

Primorsko-goranska županija kao regionalna samouprava u svom djelokrugu rada i nadležnosti zadužena je za funkcioniranje brojnih županijskih ustanova iz područja obrazovanja, zdravstva, socijale, kulture, prostornog planiranja, cestovne i lučke infrastrukture, sporta te zaštite okoliša. Unutar županijske mreže odgojno obrazovnih ustanova 32 su osnovne, 30 srednjih škola te četiri učenička doma. Putem upravnih odjela, Županija upravlja i s ukupno 37 ustanova, među kojima je čak osam zdravstvenih, šest ustanova kulture, pet ustanova socijalne skrbi, od kojih su i četiri doma za starije osobe.

Preko sustava od osam Županijskih lučkih uprava, Županija planira i upravlja razvojem lučkog područja na obali i na otocima, a Županijska uprava za ceste zadužena je za održavanje preko tisuću kilometara prometnica.

Preko Goranskog sportskog centra i Županijske zajednice sportova, ulaže i održava sportsku infrastrukturu te financira rad sportskih saveza i klubova. Među ustanovama iz županijske upravljačke ingerencije su i Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj, zatim Regionalna razvoja agencija, a župan predsjedava i Skupštinom TZ Kvarnera.

Prostorno planiranje i energetika djelokrug su rada županijskih ustanova Zavod za prostorno uređenje i Regionalna energetska agencija, a zaštita bogate prirodne baštine i morskog akvatorija JU Prirode i Jadranskog edukativno-istraživačkog centra za reagiranja na iznenadna onečišćenja mora.

Osnovne škole:

- Osnovna glazbena škola Ive Tijardovića
- Osnovna škola Bakar
- Osnovna škola Brod Moravice
- Osnovna škola Čavle
- Osnovna škola Dr. Andrija Mohorovičić
- Osnovna škola Drago Gervais - Brešca
- Osnovna škola Fran Krsto Frankopan
- Osnovna škola Frana Krste Frankopana
- Osnovna škola Hreljin
- Osnovna škola Jelenje - Dražice
- Osnovna škola Klana
- Osnovna škola Kostrena
- Osnovna škola Kraljevica
- Osnovna škola Milan Brozović
- Osnovna škola Mrkopalj
- Osnovna škola Omišalj
- Osnovna škola Petar Zrinski
- Osnovna škola Skrad
- Osnovna škola Sveti Matej
- Osnovna škola dr. Branimira Markovića
- Osnovna škola dr. Josipa Pančića
- Osnovna škola Frane Petrića
- Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića
- Osnovna škola Ivana Mažuranića
- Osnovna škola Ivana Rabljanina
- Osnovna škola Ivanke Trohar
- Osnovna škola Jurja Klovića
- Osnovna škola Malinska-Dubašnica
- Osnovna škola Maria Martinolića

- Osnovna škola Rudolfa Strohala
- Osnovna škola Viktora Cara Emina

Srednje škole:

- Drvodjeljska i strojarska škola Rijeka
- Ekonomska škola Mije Mirkovića Rijeka
- Elektroindustrijska i obrtnička škola Rijeka
- Gimnazija Andrije Mohorovičića Rijeka
- Gimnazija Eugena Kumičića Opatija
- Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova Rijeka
- Graditeljska škola za industriju i obrt, Rijeka
- Građevinska tehnička škola, Rijeka
- Hotelijersko-turistička škola Opatija
- Medicinska škola u Rijeci
- Obrtnička škola Opatija
- Pomorska škola Bakar
- Prirodoslovna i grafička škola Rijeka
- Prometna škola Rijeka
- Prva riječka hrvatska gimnazija
- Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci
- Salezijanska klasična gimnazija
- Srednja škola Hrvatski Kralj Zvonimir
- Srednja škola Vladimir Nazor, Čabar
- Srednja škola Ambroza Haračića
- Srednja škola Delnice
- Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
- Srednja škola Markantuna de Dominisa Rab
- Srednja škola za elektrotehniku i računalstvo - Rijeka
- Srednja talijanska škola Rijeka
- Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja, Rijeka
- Škola za primijenjenu umjetnost u Rijeci
- Škola za trgovinu i modni dizajn Rijeka
- Tehnička škola, Rijeka
- Ugostiteljska škola Opatija
- Željeznička tehnička škola Moravice
- Učenički dom Podmurvice Rijeka
- Učenički dom Kvarner
- Učenički dom Lovran
- Dom učenika SUŠAK
- Ženski učenički dom Marije Krucifikse Kozulić

Zdravstvene ustanove:

- Insula županijska specijalna bolnica za psihijatriju i rehabilitaciju
- Dom zdravlja Primorsko-goranske županije
 - Ispostava Crikvenica
 - Ispostava Čabar
 - Ispostava Delnice
 - Ispostava Krk
 - Ispostava Mali Lošinj
 - Ispostava Opatija
 - Ispostava Rab
 - Ispostava Rijeka

- Ispostava Vrbovsko
- Lječilište Veli Lošinj
- Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ
- Thalassotherapia, Crikvenica
- Thalassotherapia, Opatija
- Zavod za hitnu medicinu PGŽ
- Zdravstvena ustanova Ljekarna Jadran, Rijeka

Domovi socijalne skrbi:

- Centar za rehabilitaciju Fortica - Kraljevica
- Dom za starije osobe Kantrida Rijeka
- Dom za starije osobe Mali Kartec, dislocirana jedinica Rab
- Dom za starije osobe Mali Kartec, Krk
- Dom za starije osobe Marko A. Stuparić - Veli Lošinj
- Dom za starije osobe Volosko, Volosko

Ustanove u kulturi:

- Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka
- Prirodoslovni muzej Rijeka
- Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Ostale ustanove i subjekti:

- Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj Primorsko-goranske županije
- Centar za posjetitelje - Velike zvijeri
- Centar za posjetitelje i oporavište za bjeloglave supove Beli
- Javna ustanova Priroda
- Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Primorsko-goranske županije
- Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
- Kašetica primorsko-goranska
- Regionalna energetska agencija Kvarner
- Stalni postav - Divljina s pogledom na more u Kaštelu Zrinskih
- Sveučilište u Rijeci
- Turistička zajednica Kvarnera - TZK
- Ustanova Jadranski edukativno-istraživački centar za reagiranja na iznenadna onečišćenja mora
- Vatrogasna zajednica PGŽ
- Veleučilište u Rijeci
- Zajednica sportova PGŽ
- Zajednica tehničke kulture PGŽ
- Županijska uprava za ceste Primorsko-goranske županije

Ove ustanove i pravne osobe djeluju u suradnji sa županijskom upravom u ostvarivanju vizije razvoja, kroz pružanje konkretnih usluga građanima i gospodarskim subjektima.

3. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području Županije

Primorsko-goranska županija ističe se svojom prostornom raznolikošću, obalnim i otočnim područjima, urbanim središtem u Rijeci te planinskim zaleđem Gorskog kotara što joj daje brojne razvojne prednosti, ali i nameće kompleksne izazove.

Među ključnim razvojnim izazovima koje je potrebno adresirati u nadolazećem mandatnom razdoblju su izražena demografska neravnoteža, posebice depopulacija i starenje stanovništva u Gorskom kotaru i ruralnim područjima, neravnomjeran regionalni razvoj zaleđa u odnosu na obalni dio, te potreba za održivim upravljanjem prostorom, resursima i okolišem.

Infrastrukturni izazovi uključuju potrebu za modernizacijom prometne povezanosti unutar županije, osobito bolju integraciju Gorskog kotara, otoka i zaleđa s urbanim središtima, te razvoj energetske i digitalne infrastrukture u skladu s ciljevima zelene i digitalne tranzicije. Osnaživanje zdravstvenog sustava, obrazovne mreže i socijalnih usluga također je ključno za podizanje kvalitete života stanovnika.

S druge strane, Županija ima izražene razvojne potencijale, uključujući snažan znanstveno-istraživački sektor (riječko sveučilište, veleučilište, hubovi, centri i instituti), pomorsku i lučku infrastrukturu, turizam, obnovljive izvore energije, te bogatu prirodnu i kulturnu baštinu. Potrebno je dodatno jačati gospodarsku konkurentnost poticanjem inovacija, poduzetništva, korištenja naprednih tehnologija i ulaganja u industrije s visokom dodanom vrijednošću, kao i nastavkom strateških ulaganja u zelenu infrastrukturu, promet, zaštitu okoliša te održivi razvoj otoka i brdsko-planinskih područja.

Uspješno adresiranje ovih izazova zahtijeva koordinirano djelovanje županijskih tijela, gradova i općina, uz učinkovito korištenje nacionalnih i EU izvora financiranja te uključivanje lokalne zajednice i civilnog društva.

3.1. Razvojni izazovi i potrebe Županije

U nadolazećem mandatnom razdoblju, Županija se suočava s brojnim razvojnim izazovima, ali istovremeno raspolaže i značajnim potencijalima koji omogućuju održiv i inkluzivan gospodarski rast. Potrebno je strateški usmjeriti razvojne politike na ključna područja kako bi se postigla viša razina konkurentnosti, društvene kohezije i kvalitete života svih stanovnika. Jedan od najvažnijih izazova s kojim se Županija suočava je **smanjenje broja stanovnika**, s naglaskom na iseljavanje mladih i visokoobrazovanih kadrova. Ovaj negativni demografski trend direktno utječe na tržište rada, poduzetnički potencijal i održivost lokalnih zajednica. U cilju zadržavanja i privlačenja stanovništva, neophodno je poticati razvoj **tehnološki naprednih industrija**, digitalizaciju javnih usluga te kreirati atraktivno okruženje za život i rad, uključujući kvalitetne poslove, osobito za mlade i obitelji. Gospodarski potencijal županije temelji se na **tehnološkoj transformaciji, poslovnim i profesionalnim ulaganjima, razvijenoj prerađivačkoj industriji, pomorskom sektoru** te potencijalima **Plavog i Zelenog gospodarstva**. Iako ova područja već sada ostvaruju iznadprosječnu produktivnost rada, važno je nastaviti njihovu modernizaciju kroz uvođenje **Industrije 4.0**, poticanje **istraživanja i razvoja**, te jačanje veza između gospodarstva i znanstvenih institucija, prvenstveno Sveučilišta u Rijeci.

Nadalje, Županija bilježi strukturalnu ovisnost o **uslužnim djelatnostima s nižim intenzitetom znanja**, poput turizma i trgovine. Stoga je važno poticati rast i razvoj **usluga visokog znanja**, naprednih tehnologija, telekomunikacija, visokostručnih usluga i inovacijskih sustava. U tom smislu, digitalna transformacija mora biti sveobuhvatna i uključiti sve sektore, od gospodarstva, javne uprave do obrazovanja.

Turizam, kao važan dio gospodarstva, i dalje nudi prostor za razvoj, posebice u području **selektivnih oblika turizma** poput nautičkog, zdravstvenog, ruralnog i zimskog turizma. Potrebno je poticati diverzifikaciju ponude, digitalizaciju usluga i održivo upravljanje resursima kako bi se

postigla ravnoteža između razvoja i očuvanja prirodne i kulturne baštine.

Veliki potencijal leži i u brojnim **brownfield lokacijama**, napuštenim industrijskim pogonima i zemljištima, koje treba aktivirati za nove gospodarske aktivnosti. Njihova prenamjena i opremanje mogu potaknuti malo i srednje poduzetništvo te otvoriti kvalitetna nova radna mjesta, osobito u tehnološkim i kreativnim industrijama.

Kao izazov ostaje i **upravljanje prostorom**, gdje je potrebna revizija prostorno-planskih dokumenata i prelazak na održive modele planiranja. Posebno je važno zaštititi obalno područje od prekomjerne gradnje i osigurati prostorne uvjete za razvoj urbanih i ruralnih sredina na temelju nosivog kapaciteta prostora i prilagodbe klimatskim promjenama.

S obzirom na geostrateški položaj i prometnu povezanost, Županija ima potencijal za daljnje jačanje **izvoznih aktivnosti**, osobito kroz razvoj **logističkih i industrijskih zona**, kao što su Industrijska zona Bakar i (buduća) poslovna zona Miklavija. Povezivanje poduzetnika kroz **klustere, inovacijske hubove i poslovne inkubatore**, uz podršku EU fondova, može značajno doprinijeti povećanju konkurentnosti gospodarstva.

Ulaganje u **obrazovanje i cjeloživotno učenje** ostaje strateški prioritet. Potrebno je uskladiti obrazovni sustav s potrebama tržišta rada, razvijati strukovno i STEM obrazovanje, te jačati ulogu sveučilišta kao partnera u gospodarskoj transformaciji. Promicanje društva znanja i jačanje inovacijskih kapaciteta temelj su za rješavanje dugoročnih izazova i povećanje otpornosti na krize. Zaključno, razvojni izazovi Županije zahtijevaju **koordiniran i integriran pristup**, koji povezuje sve sektore, razine upravljanja i dionike.

Ključne potrebe u narednom mandatnom razdoblju odnose se na:

- zadržavanje stanovništva kroz gospodarski razvoj i podizanje kvalitete života
- digitalnu i tehnološku transformaciju gospodarstva i javne uprave
- jačanje inovacijskih kapaciteta i izvozne orijentacije
- održivo upravljanje prostorom i aktivaciju neiskorištenih resursa
- sinergiju znanosti, obrazovanja i gospodarstva
- ravnomjeran razvoj urbanih i ruralnih područja

Iskorištavanjem dostupnih nacionalnih i EU sredstava, te strateškim planiranjem i provedbom projekata, moguće je ostvariti ciljeve koji će omogućiti dugoročnu održivost i otpornost Županije u izazovnom gospodarskom i društvenom okruženju.

3.2. Tehnološki izazovi i potrebe gospodarstva

Primorsko-goranska županija u narednom mandatnom razdoblju stoji pred brojnim izazovima u području gospodarstva i tehnologije, koji ujedno otvaraju prostor za održivu transformaciju i jačanje konkurentnosti. Iako Županija bilježi pozitivne gospodarske pokazatelje, posebice u području prerađivačke industrije i pomorskog sektora, neophodno je adresirati nekoliko ključnih razvojnih izazova i potreba, uvažavajući pritom postojeće prostorne, kadrovske i infrastrukturne potencijale.

Prvi i najvažniji izazov odnosi se na **ubranu digitalnu transformaciju gospodarstva i javnih sustava**. Iako pojedini sektori, kao što je prerađivačka industrija, već pokazuju visoku razinu produktivnosti, mnoge druge djelatnosti, osobito trgovina, turizam, promet i logistika i ostale uslužne djelatnosti još uvijek zaostaju u korištenju suvremenih tehnologija. Stoga je potrebno sustavno poticati digitalizaciju poduzeća svih veličina, promicati uvođenje automatizacije, pametnih sustava upravljanja i informacijsko-komunikacijskih tehnologija, te istovremeno omogućiti razvoj digitalno kompetentne radne snage kroz ciljane obrazovne i osposobljavajuće programe.

Jedan od ključnih razvojnih ciljeva Županije mora biti i **povećanje udjela sektora s visokom dodanom vrijednosti**, uključujući napredne tehnologije, istraživanje i razvoj, IKT usluge,

biotehnologiju te specijalizirane inženjerske i znanstvene usluge. Današnja struktura gospodarstva još uvijek je u značajnoj mjeri oslonjena na tržišne usluge niskog intenziteta znanja te osuđene na poslove nižeg dohotka, zbog čega je nužno strateški preusmjeravati razvoj prema znanjem intenzivnim industrijama i uslugama koje generiraju veću konkurentnost na međunarodnom tržištu.

Uz gospodarsku transformaciju, Županija se suočava i s **ozbiljnim demografskim izazovima**, prvenstveno u obliku iseljavanja mladih i visokoobrazovanih osoba. Ovaj trend, ako se ne zaustavi, dugoročno ugrožava stabilnost i rast lokalnog gospodarstva. Potrebno je stvoriti okruženje koje omogućuje kvalitetno zapošljavanje u struci, dostupnost priuštivog i kvalitetnog stanovanja, obrazovanja i javnih usluga, kao i razvoj suvremenih industrija koje će mladim ljudima omogućiti profesionalno ostvarenje bez potrebe za odlaskom iz Županije.

Važan razvojni resurs koji još uvijek nije dovoljno iskorišten odnosi se na **velik broj napuštenih ili neaktivnih industrijskih pogona, skladišta i zemljišta**, odnosno tzv. *brownfield* lokacija. Njihova prenamjena i revitalizacija trebala bi biti prioritet u planiranju gospodarskog razvoja Županije. Upravo te lokacije mogu postati temelj za nove poduzetničke zone, tehnološke inkubatore, logističke centre i druge sadržaje koji su potrebni u cilju decentralizacije gospodarskih aktivnosti i razvoja manjih urbanih i ruralnih sredina.

Primorsko-goranska županija posjeduje prirodne i gospodarske pretpostavke za daljnji razvoj **Plavog i Zelenog gospodarstva**. U sektoru plavog gospodarstva – koji obuhvaća pomorski promet, brodogradnju, ribarstvo, akvakulturu i obalni turizam – potrebno je uložiti dodatne napore u modernizaciju, digitalizaciju i povećanje energetske učinkovitosti. Istovremeno, zelene djelatnosti poput obnovljivih izvora energije, gospodarenja otpadom, energetske učinkovitosti, eko-poljoprivrede i zelenog turizma sve više dobivaju na značaju te ih je potrebno dodatno poticati kroz programe potpore i integraciju u razvojne strategije. Upravo poljoprivreda i ruralni turizam predstavljaju prigodu za zapošljavanje i ostanak stanovništva u ruralnim područjima.

S obzirom na iznimno povoljan prometni i geografski položaj županije, postoji potreba za daljnjim **jačanjem izvozno orijentiranih gospodarskih aktivnosti**. Ključnu ulogu u tome imaju industrijske i logističke zone, kao što su *Industrijska zona Bakar* i u izgradnji *logistički centar Miklavija*, koje treba dodatno infrastrukturno osnažiti i povezati s nacionalnim i europskim prometnim koridorima. Istovremeno, poticanje poduzetničkog umrežavanja kroz **klastere, regionalne inovacijske ekosustave i tehnološke parkove** omogućit će malim i srednjim poduzetnicima zajednički nastup na tržištu, dijeljenje znanja i ubrzan pristup inovacijama.

Unatoč relativno visokoj razini izravnih stranih ulaganja, postoji izražena potreba za **usmjeravanjem budućih investicija prema modernizaciji proizvodnih pogona, postrojenja i tehnoloških sustava**, a ne isključivo u područje nekretnina. Županija će aktivno raditi na stvaranju kvalitetnog investicijskog okruženja kako bi privukla domaće i strane investitore u proizvodne, izvozne i tehnološki intenzivne sektore.

Važan strateški smjer razvoja je i **jačanje suradnje između znanstvenih institucija i gospodarstva**. Sveučilište u Rijeci, kao regionalni centar znanja, ima ključnu ulogu u prijenosu inovacija na tržište, razvoju kadrova i poticanju primjene pametnih specijalizacija. Potrebno je dodatno povezati akademsku zajednicu s poslovnim sektorom, osobito kroz zajedničke projekte istraživanja, razvoja i komercijalizacije znanja.

U cilju poticanja dinamičnog, održivog i inkluzivnog gospodarstva, Županija će aktivno razvijati **inovacijski i poduzetnički ekosustav**, osnaživati postojeće potporne institucije te olakšati pristup EU i nacionalnim fondovima za financiranje projekata tehnološke i gospodarske transformacije. Time se stvaraju preduvjeti za otvaranje novih radnih mjesta, rast životnog standarda te povećanje otpornosti gospodarstva na buduće krize.

Tehnološki izazovi i potrebe u području gospodarstva:

- **Ubrzanje digitalne transformacije gospodarstva i javnih sustava**
 - Poticanje digitalizacije poslovanja svih gospodarskih subjekata
 - Razvoj IKT infrastrukture i pametnih sustava

- Osiguravanje digitalnih i tehnoloških vještina kroz obrazovne i osposobljavajuće programe
- **Povećanje udjela visokotehnoloških i znanjem intenzivnih sektora**
 - Razvoj IKT sektora, istraživanja i razvoja (R&D), biotehnologije i pametnih tehnologija
 - Jačanje sektora s visokom dodanom vrijednosti kroz poticaje i strateške projekte
- **Zadržavanje i privlačenje visokoobrazovanog i stručnog kadra**
 - Stvaranje atraktivnog poslovnog i životnog okruženja za mlade i stručnjake
 - Razvoj radnih mjesta u struci i potpora cjeloživotnom obrazovanju
- **Aktivacija neiskorištenih prostornih i gospodarskih resursa (brownfield lokacija)**
 - Prenamjena napuštenih industrijskih pogona i zemljišta
 - Razvoj novih poduzetničkih, proizvodnih i tehnoloških sadržaja i programa
- **Razvoj Plavog gospodarstva**
 - Modernizacija i digitalizacija pomorskog prometa, brodogradnje, ribarstva i luka
 - Poticanje akvakulture i održivog obalnog turizma
- **Razvoj Zelenog gospodarstva**
 - Intenzivni razvoj poljoprivrede i ruralnog turizma
 - Potpora razvoju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti
 - Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
- **Jačanje izvoznog potencijala i međunarodne konkurentnosti**
 - Razvoj industrijskih zona (Bakar) i logističkih kapaciteta (Miklavija)
 - Infrastrukturalna podrška za širenje izvoza i međunarodnu povezanost
- **Umrežavanje poduzetnika i izgradnja inovacijskog ekosustava**
 - Poticaj za stvaranje klastera, inovacijskih centara i tehnoloških parkova
 - Podrška suradnji, inoviranju i zajedničkom nastupu na tržištu
- **Usmjeravanje stranih ulaganja prema proizvodnim i inovacijskim sektorima**
 - Privlačenje kapitala za modernizaciju postrojenja i proizvodnih sustava
 - Smanjenje udjela ulaganja isključivo u nekretnine
- **Jačanje suradnje znanosti i gospodarstva**
 - Povezivanje Sveučilišta u Rijeci s poslovnim sektorom
 - Podrška istraživačko-razvojnim projektima i prijenosu znanja u praksu
- **Razvoj učinkovitog sustava potpore za poduzetništvo i korištenje fondova**
 - Osnajivanje potpornih institucija za poduzetnike i inovatore
 - Jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu EU i nacionalnih projekata

3.3. Plavo-zeleni potencijali i potrebe

Primorsko-goranska županija posjeduje izrazito bogate resurse, koji predstavljaju snažan temelj za održivi gospodarski i društveni razvoj. U predstojećem mandatnom razdoblju, razvojno planiranje mora se usmjeriti na održivo iskorištavanje tog potencijala kroz uravnotežen i pametno usmjeren razvoj sektora plavog i zelenog gospodarstva, uz očuvanje prirodnih resursa i poboljšanje životnog standarda stanovništva.

Plavi potencijali Županije posebno dolaze do izražaja kroz pomorski promet, lučke aktivnosti, brodogradnju i remont, ribarstvo, akvakulturu i obalni turizam. Obzirom na povoljan geostrateški položaj, ulaganja u **lučku infrastrukturu i suprastrukturu** pružaju priliku za dodatno pozicioniranje županije kao važnog prometnog čvorišta između Jadrana i srednje Europe. Prioritet u narednom razdoblju je modernizacija i daljnji razvoj lučkih kapaciteta, osobito u funkciji povezivanja otoka, jačanja obalnog i kruzing turizma te podrške pomorskoj logistici i gospodarstvu.

U segmentu **brodogradnje i remonta**, i dalje prisutnih unatoč tržišnim izazovima, naglasak treba biti na jačanju konkurentnosti kroz tehnološke inovacije, modernizaciju proizvodnih procesa, te

razvoj specijaliziranih brodograđevnih niša. Time bi se zadržala tradicija ove djelatnosti uz otvaranje prostora za nova, konkurentna radna mjesta.

Ribarstvo i akvakultura predstavljaju resurse koji zahtijevaju dodatnu podršku. Iako Županija ima znatne prirodne potencijale, potrebna su ulaganja u prateću infrastrukturu, inovativne ribolovne tehnologije i obradu ribe. Planiranje razvoja akvakulture mora ići u smjeru održivosti, uz istovremeno poticanje lokalne proizvodnje, samodostatnosti i izvoznog kapaciteta.

Obalni turizam zauzima značajan udio u gospodarstvu Županije, s preko 16 % udjela u BDP-u. Ipak, ovaj sektor karakterizira izražena sezonalnost i nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta. U narednom razdoblju razvoj turizma mora se temeljiti na smanjenju sezonalnosti kroz poticanje **selektivnih oblika turizma**, poput zdravstvenog, kulturnog, sportsko- rekreativnog, nautičkog i ruralnog turizma, te povećanju kvalitete turističke ponude, uz očuvanje okoliša i prostora. Planiranje mora poštovati **nosive kapacitete prostora**, osobito na obalnim područjima, kako bi se spriječila prekomjerna turistička eksploatacija i očuvala dugoročna održivost i autentičnost.

Posebno vrijedan segment razvoja plavog gospodarstva je korištenje **morske vode u medicinske i biotehnološke svrhe**, gdje Županija već bilježi pozitivne primjere. U tom smislu treba dodatno razvijati istraživačke kapacitete, laboratorije i kliničke primjene, kako bi se županija pozicionirala kao centar za **medicinu mora i biotehnologiju**.

S druge strane, **zeleni potencijali** Županije otvaraju prostor za razvoj u sektorima obnovljivih izvora energije, gospodarenja otpadom, ekološke proizvodnje hrane, energetske učinkovitosti i općeg očuvanja okoliša. U zelenoj tranziciji županije, prioriteti uključuju ubrzan prelazak na **obnovljive izvore energije**, s posebnim naglaskom na **sunčevu, vjetro i hidroenergiju**, koje su dostupne na cijelom županijskom prostoru, uz minimalne utjecaje na okoliš.

U tijeku je realizacija najveće županijske sunčane elektrane u Hrvatskoj, a u narednom periodu cilj je aktivno **poticati ugradnju sunčevih elektrana na javne i privatne objekte**, uz promociju energetske učinkovitih rješenja u zgradarstvu i mobilnosti. Paralelno s tim, treba poticati **osnivanje energetske zajednice**, kao model lokalne proizvodnje energije za vlastite potrebe, posebno u manjim sredinama.

Velik prirodni **vjetro potencijal** Županije također treba iskoristiti kroz planiranje izgradnje vjetroelektrana, kao i manjih jedinica za lokalnu opskrbu. Primjena manjih hidroelektrana i mikro energetske sustava u ruralnim i otočnim zajednicama predstavlja još jedan izazov kojem se županija mora posvetiti, uključujući osiguravanje potrebne stručne, financijske i administrativne podrške.

Gospodarenje otpadom, unatoč visokoj pokrivenosti kućanstava odvozom, i dalje predstavlja razvojni izazov. Potrebno je unaprijediti **sustav primarne selekcije, reciklaže, oporabe i korištenja otpada kao goriva**, u sklopu prijelaza na **kružno gospodarstvo**. Ulaganja u ovu djelatnost, osim što pozitivno utječu na okoliš, otvaraju prostor za nova radna mjesta (zeleni poslovi) i razvoj lokalnih kružnih modela proizvodnje i potrošnje.

Veliki izazov i prioritet predstavlja i **energetska učinkovitost**, s naglaskom na sektor zgradarstva, koji čini oko 40 % ukupne potrošnje energije. U narednom razdoblju, Županija mora osmisлити i provesti mjere za **smanjenje energetske potrošnje i siromaštva**, kroz rekonstrukciju javnih i privatnih objekata, modernizaciju sustava grijanja/hlađenja, poticanje energetske učinkovitih uređaja te prelazak na **električna i hibridna vozila**.

Na području Gorskog kotara, **drvena biomasa** i dalje ostaje važan obnovljivi izvor energije, no potrebna su dodatna ulaganja u **kogeneracijska postrojenja** i razvoj **drugih oblika bio energije**, poput bioplina i biodizela, kako bi se unaprijedila lokalna energetska samodostatnost.

Važna sastavnica zelenog razvoja je i **samodostatnost u proizvodnji hrane**, s naglaskom na **ekološku proizvodnju** i poticanje lokalnog zadržavanja. Županija treba snažnije podržati uzgoj i preradu **maslina, vinove loze, krumpira, bobičastog voća, meda i mesnih proizvoda**, kao i proizvoda s eko-oznakom, u cilju razvoja lokalnog tržišta, brendiranja regije i smanjenja uvozne ovisnosti.

Ukupno gledano, Županija u narednom razdoblju mora razvijati pristup **niskougljičnog, održivog i pametnog razvoja**, u kojem su gospodarski rast i očuvanje okoliša komplementarni ciljevi.

Uspješna realizacija plavo-zelenih prioriteta zahtijeva učinkovit sustav planiranja, međusektorsku suradnju, jačanje institucionalnih kapaciteta, kao i maksimalno korištenje dostupnih nacionalnih i EU fondova.

Plavi izazovi i potrebe – more i pomorsko gospodarstvo:

- **Modernizacija i razvoj lučke infrastrukture i suprastrukture**
 - Pozicioniranje Županije kao ključnog prometnog čvorišta Jadrana i Europe
 - Povećanje međuotočne povezanosti i razvoj pomorske logistike
 - Izgradnja komunalnih vezova za potrebe lokalnog stanovništva
- **Tehnološka transformacija brodogradnje i remonta**
 - Uvođenje inovacija i digitalnih rješenja za veću konkurentnost
 - Održavanje sektora kao nositelja zapošljavanja i izvoza
- **Razvoj ribarstva i akvakulture**
 - Ulaganja u infrastrukturu i opremu za ribolov i preradu
 - Poticanje održivog uzgoja i prerade ribe te jačanje lokalne samodostatnosti
- **Unaprjeđenje obalnog turizma u smjeru održivosti**
 - Smanjenje sezonalnosti kroz razvoj selektivnih oblika turizma (zdravstveni, kulturni, nautički, ruralni)
 - Usklađivanje turističkog razvoja s nosivim kapacitetima prostora
- **Istraživanje i primjena mora u medicinske i biotehnološke svrhe**
 - Razvoj medicinskog turizma i biotehnologije na bazi morske vode
 - Jačanje istraživačkih kapaciteta i suradnje sa znanstvenim institucijama

Zeleni izazovi i potrebe – energija, okoliš i lokalna proizvodnja:

- **Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije**
 - Realizacija velikih sunčanih elektrana i ulaganja u vjetroelektrane
 - Poticanje ugradnje sunčevih kolektora na javne i privatne objekte
- **Razvoj energetske zajednice i lokalne proizvodnje energije**
 - Poticanje samoodrživih zajednica kroz lokalnu proizvodnju i distribuciju energije
 - Jačanje energetske sigurnosti i borba protiv energetske siromaštva
- **Unaprjeđenje gospodarenja otpadom i prijelaz na kružno gospodarstvo**
 - Povećanje selekcije, reciklaže i korištenja otpada kao resursa
 - Razvoj novih „zelenih“ radnih mjesta u sektoru otpada i reciklaže
- **Povećanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu i prometu**
 - Ulaganja u obnovu objekata, širenje energetski učinkovitih sustava i vozila
 - Poticanje hibridnih/električnih vozila i pametne infrastrukture
- **Korištenje biomase i razvoj biorazgradivih goriva u Gorskom kotaru**
 - Jačanje kogeneracijskih postrojenja i proizvodnje biogoriva
 - Održivo gospodarenje šumama i drvnim resursima
- **Poticanje ekološke i samodostatne proizvodnje hrane**
 - Poticaji za zadrugarstvo, lokalnu preradu i proizvode s eko-oznakom
 - Fokus na maslinarstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo, voće i divljač
- **Uvođenje niskougljičnih razvojnih modela u sve sektore**
 - Održivi pristupi u gradnji, prometu i korištenju resursa
 - Usmjeravanje javnih i privatnih ulaganja prema zelenim rješenjima

3.4. Društveno okruženje – razvojni izazovi i potrebe

Primorsko-goranska županija raspolaže široko razvijenom infrastrukturom i institucijama u području društvenih djelatnosti, uključujući predškolski odgoj, sustav formalnog i neformalnog obrazovanja, zdravstvenu i socijalnu skrb, kulturu, sport, civilno društvo te tehničku kulturu i

sustav civilne zaštite. Ipak, s obzirom na demografske trendove, tehnološke promjene i potrebe uravnoteženog regionalnog razvoja, postoji niz izazova koji zahtijevaju strateški odgovor Županije u mandatnom razdoblju.

- **Obrazovanje i cjeloživotno učenje**

Iako Županija ima iznadprosječan udio srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja u populaciji, postoje izražene potrebe za prilagodbom obrazovnog sustava suvremenim zahtjevima tržišta rada. Sustav školstva i dalje pokazuje tromost u prilagodbi programskih sadržaja i obrazovnih metoda. Potrebno je jačati suradnju s obrazovnim institucijama, posebice Sveučilištem, radi razvoja programa koji prate tehnološke i društvene promjene, uključujući jačanje digitalnih kompetencija, STEM područja, zelenih vještina i poduzetničkih sadržaja. Nadalje, potrebno je dodatno ulagati u cjeloživotno obrazovanje i osposobljavanje niskokvalificiranih i starijih radnika, radi poboljšanja njihove zapošljivosti i prilagodbe promjenama na tržištu rada. Fokus treba biti i na ravnomjernoj dostupnosti obrazovanja na svim područjima Županije, posebno u ruralnim i otočnim dijelovima, uz poticanje inovativnih i inkluzivnih i cjelovitih obrazovnih modela.

- **Demografija i obitelj**

Jedan od najozbiljnijih izazova je nastavak negativnih demografskih trendova i starenje stanovništva. Potrebno je jačanje pronatalitetnih mjera, uključujući programe za potporu mladim obiteljima, kao i osiguranje pristupačnog i adekvatnog stanovanja. Ulaganjem u stanogradnju i poticajnim programima stanovanja može se pridonijeti zadržavanju mladih i obrazovanih osoba na području županije. Također, važno je razvijati politike koje osiguravaju dostupnost atraktivnih i stabilnih radnih mjesta za mlade.

- **Zdravstvo i zdravstveni nadstandardi**

Iako je mreža zdravstvenih ustanova razvijena i u visokom stupnju popunjenosti, kontinuirano se javlja potreba za poboljšanjem kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga, posebice u udaljenim mikroregijama poput Gorskog kotara i otoka. Ključni izazovi uključuju zapošljavanje i zadržavanje visokoobrazovanog medicinskog kadra, jačanje kapaciteta i dostupnosti zdravstvenih usluga te digitalizaciju zdravstvenog sustava.

Županija će i dalje ulagati u nadstandardne usluge u zdravstvu kroz sufinanciranje specifičnih programa i projekata namijenjenih ciljnim skupinama (djeca, trudnice, umirovljenici, sportaši, branitelji, turisti), kao i kroz EU projekte. Također, prioritet je jačanje digitalne zdravstvene infrastrukture i edukacija građana za korištenje digitalnih zdravstvenih usluga.

- **Socijalna skrb i starije osobe**

Institucionalni smještaj starijih osoba trenutačno ne zadovoljava sve potrebe korisnika. Potrebno je razvijati dodatne kapacitete, osobito u javnim ustanovama, uz jačanje alternativnih oblika smještaja kao što su obiteljski domovi, organizirano stanovanje i udomiteljstvo. Važna je i uspostava mreže za identificiranje potreba starije populacije te poboljšanje suradnje i povezivanja registara i podataka između različitih dionika sustava socijalne skrbi.

U borbi protiv socijalne isključenosti potrebno je razvijati ciljne mjere za ranjive skupine, uključujući mlade, žene, osobe s invaliditetom – osobito kroz poticanje njihova uključivanja u tržište rada, poticanje poduzetništva i poticanje dostojanstvenog rada kroz povećanje plaća i socijalnih prava.

- **Kultura i kulturna infrastruktura**

Kultura u županiji predstavlja ključni element identiteta i društvene kohezije te je potrebno nastaviti ulaganja u kulturnu infrastrukturu, osobito u opremanje i digitalizaciju ustanova i programa. Potrebna su dodatna ulaganja u očuvanje i valorizaciju kulturne baštine, kao i u

osiguranje pristupačnosti kulturnih sadržaja svim stanovnicima, osobito kroz digitalnu transformaciju kulturnih institucija. Dodana vrijednost regionalnom turizmu je i turizam doživljaja koji počiva na razvijenim kreativnim industrijama i *storytellingu* koji je potrebno uključiti u turističke ponude.

- **Sport, rekreacija i tehnička kultura**

U segmentu sporta i rekreacije, postojeća infrastruktura zahtijeva dodatna ulaganja u održavanje, modernizaciju i proširenje, uz jačanje ponude rekreativnih sadržaja (šetnice, biciklističke staze, parkovi). Potrebno je povećati financijska sredstva kroz nacionalne i EU izvore. Aktivnosti tehničke kulture treba dodatno povezati s obrazovanjem i gospodarstvom, osobito u segmentu STEM-a i poduzetništva, kako bi se osnažila praktična i inovacijska znanja mladih.

- **Civilno društvo i građanski odgoj**

Civilno društvo u županiji pokazuje visok stupanj razvijenosti i participacije građana. Međutim, potrebno je dodatno jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i njihove suradnje s javnim i privatnim sektorom. Važan je i razvoj kvalitetnog građanskog obrazovanja na svim razinama kako bi se osnažila demokratska kultura, participacija i otpornost zajednice.

- **Sustav civilne zaštite i upravljanje krizama**

Unatoč razvijenom sustavu civilne zaštite, uočeni su nedostaci u kapacitetima za djelovanje u kriznim situacijama, poput nedostatka stručnog kadra, tehničke opreme i infrastrukture (npr. heliodroma). Potrebno je jačati međuresorsku koordinaciju, kontinuirano vrednovati operativne kapacitete, te razvijati preventivne i edukativne aktivnosti usmjerene građanima. Sustav upravljanja krizama treba učiniti integriranim i digitalno povezanim kako bi bio učinkovit i odgovoran u izvanrednim situacijama.

Razvojni izazovi i potrebe – Društveno okruženje:

- **Obrazovanje i cjeloživotno učenje**

- Modernizacija školskih i visokoškolskih programa u skladu s tehnološkim i društvenim promjenama
- Jačanje suradnje sa Sveučilištem i drugim obrazovnim institucijama
- Ulaganja u cjeloživotno obrazovanje, osobito niskokvalificiranih radnika i odraslih
- Osiguranje ravnomjerne dostupnosti obrazovanja u ruralnim, brdsko-planinskim i otočnim dijelovima županije
- Poticanje razvoja digitalnih, zelenih i poduzetničkih vještina u obrazovnim programima

- **Demografska obnova i obiteljska politika**

- Suočavanje s negativnim demografskim trendovima i starenjem stanovništva
- Razvoj pronatalitetnih mjera i programa za mlade obitelji
- Poticanje dostupnog stanovanja za zadržavanje mladih u županiji
- Potpora zapošljavanju i bržem ulasku mladih u tržište rada

- **Zdravstvo i zdravstveni nadstandardi**

- Očuvanje i unaprjeđenje dostupnosti zdravstvene skrbi u udaljenim dijelovima (Gorski kotar, otoci)
- Nedostatak visokoobrazovanog medicinskog kadra – osobito u ruralnim sredinama
- Nastavak ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu, opremu i nadstandardne usluge
- Digitalizacija sustava zdravstva i edukacija građana za korištenje e-usluga
- Jačanje kapaciteta za upravljanje zdravstvenim krizama i rizicima

- **Socijalna skrb i skrb o starijima**

- Nedostatni kapaciteti institucionalne skrbi za starije osobe.
- Razvoj alternativnih oblika smještaja (udomiteljstvo, obiteljski domovi, organizirano stanovanje)

- Povezivanje registara i razvoj lokalnih mreža za identificiranje potreba starije populacije
- Smanjenje socijalne isključenosti ranjivih skupina kroz poticaje i mjere zapošljavanja
- Poticanje poduzetništva ranjivih skupina i smanjenje razlika u plaćama
- **Kultura i kulturna infrastruktura**
 - Ulaganja u očuvanje i obnovu kulturne baštine
 - Potreba za digitalizacijom kulturnih ustanova i povećanjem pristupačnosti sadržaja
 - Razvoj kulturnih programa s naglaskom na regionalni identitet i društvenu uključenost
- **Sport, rekreacija i tehnička kultura**
 - Potreba za održavanjem i daljnjim razvojem sportsko-rekreativne infrastrukture
 - Ulaganja u rekreativne sadržaje (šetnice, biciklističke staze, parkovi)
 - Jačanje aktivnosti tehničke kulture i povezivanje s obrazovnim i gospodarskim sektorom
- **Civilno društvo i građanska participacija**
 - Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i njihovo uključivanje u društveno-gospodarski razvoj
 - Povećanje suradnje OCD-a s javnim i privatnim sektorom
 - Razvoj građanskog odgoja i obrazovanja za jačanje demokratskih kompetencija
- **Civilna zaštita i upravljanje krizama**
 - Unaprjeđenje kapaciteta sustava civilne zaštite – manjak stručnog kadra i infrastrukturnih resursa (npr. heliodroma)
 - Razvoj integriranog sustava upravljanja krizama i poboljšanje digitalne koordinacije
 - Jačanje edukacije i informiranja građana o postupanjima u kriznim situacijama
 - Sustavno ulaganje u otpornost zajednice na prirodne, zdravstvene i tehničko-tehnološke rizike

3.5. Razvojni izazovi i potrebe – Urbano okruženje

Urbano okruženje Primorsko-goranske županije, s naglaskom na Grad Rijeku i općine riječkog prstena okupljene unutar Urbane aglomeracije Rijeka (UAR), suočeno je s brojnim izazovima koji proizlaze iz visoke gustoće stanovništva, koncentracije gospodarskih i društvenih aktivnosti, kao i prirodnih ograničenja prostora. Taj prostor, posebno u priobalju i na otocima, trpi značajne pritiske: zagušenost prometom, prostornu preopterećenost (tzv. betonizaciju), degradaciju okoliša, nedostatak zelenih i rekreativnih površina te narušenu kvalitetu zraka i povećanu razinu buke.

Kako bi se stvorili uvjeti za **održiv urbani razvoj** i osigurala dugoročna kvaliteta života, potrebno je poduzeti niz strateških i operativnih koraka koji uključuju sljedeće:

1. Smanjenje negativnih učinaka betonizacije i prostorne zagušenosti

- Osigurati ravnomjerniji prostorni razvoj urbanih sredina, posebno Grada Rijeke i susjednih općina koje bilježe visoku razinu izgrađenosti i ograničen prostor za širenje
- Provesti **revitalizaciju brownfield lokacija** (napuštene industrijske zone, bivša vojna područja i sl.) kao ključnu strategiju za integraciju novih sadržaja u već izgrađene prostore bez dodatnog opterećenja prirodnog okoliša
- U planskim dokumentima prioritizirati korištenje postojećih kapaciteta prostora i jačati mehanizme zaštite od neplanske ili prekomjerne izgradnje

2. Razvoj zelenih i rekreativnih zona

- Osigurati planske i financijske preduvjete za **izgradnju i uređenje novih parkova, šetnica i rekreativnih zona**, osobito u gusto naseljenim sredinama s izraženim deficitom zelenih površina
- Unaprijediti postojeće **zelene površine** u funkciji poboljšanja mikroklimе, zdravlja

- građana i opće kvalitete života
- Potaknuti razvoj koncepta **zelenih gradova**, koji podrazumijeva integraciju zelenih krovova, vertikalnih vrtova i urbane hortikulture u postojeću gradsku strukturu
- Dodatno aktivirati i unaprijediti već postojeće **velike zelene** zone poput Platka, u funkciji sportsko-rekreativnog, zdravstvenog i turističkog razvoja

Unaprjeđenje urbane mobilnosti i pametne infrastrukture obuhvaća aktivnosti kako slijedi:

1. Urbana mobilnost

- Nastaviti implementaciju **pametnih prometnih rješenja**: digitalno upravljanje prometom, informacijski sustavi za korisnike, integracija različitih oblika prijevoza
- Poticati **izgradnju javnih garaža** na rubnim dijelovima urbanih sredina s ciljem rasterećenja centra gradova
- Aktivno promovirati **alternativne oblike mobilnosti** – hodanje, biciklizam, električni skuteri, car-sharing modeli, uz paralelna ulaganja u infrastrukturu koja to omogućuje
- Povećati dostupnost i učinkovitost **javnog prijevoza**, uz istodobno smanjenje korištenja osobnih vozila, čime se smanjuju emisije stakleničkih plinova i buka

2. Digitalna transformacija i unaprjeđenje javnih usluga

- Nastaviti s procesom **digitalizacije javnih usluga i upravljanja gradskim sustavima**, radi efikasnijeg pružanja usluga građanima te smanjenja birokracije
- Razvijati integrirane gradske platforme za upravljanje komunalnim uslugama, prometom, upravljanjem energijom i okolišem

3. Urbani dizajn za sve generacije

- Prilikom planiranja javnog prostora osigurati **inkluzivan pristup** koji podjednako uvažava potrebe svih dobnih skupina – djece, mladih, obitelji, starijih osoba, osoba s invaliditetom
- Uvesti načela **univerzalnog dizajna u urbanističke planove**, kako bi gradski prostori bili funkcionalni, estetski privlačni i pristupačni svima

Zaključno, razvoj urbanog okruženja mora se temeljiti na **uravnoteženom pristupu** koji uvažava ograničenost prostora, ali i razvojne potrebe stanovništva. Potrebno je jačati urbanu otpornost, uspostaviti pametne modele upravljanja resursima, smanjiti pritisak na okoliš i osigurati višu razinu kvalitete života za sve građane Županije, posebno u kontekstu promjena koje donose digitalna tranzicija, klimatske promjene i demografski izazovi.

3.6. Razvojni izazovi i potrebe - infrastruktura i promet

Razvoj prometne i infrastrukturne mreže u Županiji mora biti usmjeren na jačanje postojeće povezanosti i stvaranje uvjeta za održivi gospodarski razvoj te povećanje kvalitete života stanovnika. Prioritet je unapređenje pomorskog prometa, s posebnim naglaskom na poboljšanje međuočene povezanosti, kroz povećanje frekvencije plovidbe i kapaciteta trajektnih i katamaranskih linija. Luka Rijeka, kao ključna luka u Hrvatskoj i EU, treba kontinuirano biti predmet velikih ulaganja u izgradnju i modernizaciju terminala, skladišta, pristupnih cesta te željezničke infrastrukture. Doprinos projekta nizinske pruge i povezivanje luke s glavnim željezničkim koridorima povećat će konkurentnost i kapacitete luke, otvarajući nove mogućnosti za regionalni razvoj.

Unaprjeđenje cestovne mreže podrazumijeva završetak auto cestovnih pravaca A6, A7 i A8, povezivanje županijskih i lokalnih cesta asfaltiranjem makadamskih dionica te implementaciju prometnih rješenja za poboljšanje protočnosti i sigurnosti. Potrebno je planirati izgradnju rotora i optimizaciju semafora, ali i razvoj biciklističke infrastrukture kao važnog dijela održivog

prometnog sustava.

U urbanim sredinama potrebno je rješavati problem nedostatka parkirnih mjesta kroz izgradnju podzemnih i nadzemnih garaža na rubovima gradskih središta, što će omogućiti rasterećenje gradskih centara. Razvoj željezničkog prigradskog prometa treba biti usmjeren prema disperziji garaža i stanica na području priobalja, olakšavajući korištenje javnog prijevoza i smanjujući prometne gužve.

Modernizacija željezničke infrastrukture, posebno na pravcu Rijeka-Zagreb, ključna je za povećanje brzine, sigurnosti i kapaciteta prijevoza putnika i tereta. Ulaganja u rekonstrukciju željezničkog čvora Rijeka te izgradnju spojne ceste DC403 doprinijet će boljoj regionalnoj integraciji.

Zračna luka Rijeka mora se razvijati kao cjelogodišnja prometna točka s novim međunarodnim linijama, čime će se dodatno ojačati turistička i gospodarska pozicija Županije. Unaprjeđenje vodoopskrbnog sustava, povezivanje postojećih sustava u regionalne cjeline te uključivanje novih izvorišta, osigurat će sigurnost opskrbe vodom u uvjetima klimatskih promjena.

Razvoj širokopojasne infrastrukture nove generacije i implementacija 5G mreža predstavljaju preduvjet za modernizaciju javnih usluga, gospodarski rast i razvoj pametnih gradova. Potrebno je riješiti postojeće probleme pokrivenosti mobilnim signalom, posebno u turističkoj sezoni, te omogućiti razvoj IoT mreža za upravljanje uređajima i senzorskim sustavima u prometu i gospodarstvu.

Sve navedene mjere trebaju biti usklađene s konceptom održivog i pametnog razvoja, potičući korištenje javnog prijevoza, pješaćenje, vožnju bicikla i druge oblike mobilnosti s niskim utjecajem na okoliš.

Infrastruktura i promet – ključne mjere:

- **Unaprjeđenje pomorskog prometa**
 - Povećanje frekvencije i kapaciteta trajektnih i katamaranskih linija za bolju međuutočnu povezanost
 - Održavanje i razvoj linijskog obalnog prijevoza – Plava magistrala
- **Razvoj i modernizacija Luke Rijeka**
 - Doprinos i opremanje terminala, skladišta, pristupnih cesta i željezničkog sučelja
 - Izgradnja i modernizacija kontejnerskog terminala na Zagrebačkom pristaništu
 - Realizacija projekta nizinske pruge i izgradnja spojne ceste DC403
- **Cestovna infrastruktura**
 - Završetak auto cestovnih pravaca A6, A7 i A8
 - Asfaltiranje makadamskih cesta i izgradnja novih prometnica za povezivanje županijskih i lokalnih cesta
 - Implementacija prometnih rješenja: izgradnja rotora, smanjenje broja semafora, poboljšanje protočnosti i sigurnosti
 - Razvoj biciklističke infrastrukture kao dio održivog prometa
- **Rješavanje problema parkinga**
 - Izgradnja podzemnih i nadzemnih garaža na rubovima urbanih središta i gradskog centra
 - Disperzija garaža i stanica uz prigradsku željeznicu
- **Željeznička infrastruktura i promet**
 - Modernizacija željezničke pruge Rijeka–Zagreb za povećanje brzine i kapaciteta.
 - Rekonstrukcija željezničkog čvora Rijeka i povezivanje s regionalnim i dalmatinskim prugama
- **Razvoj zračne luke Rijeka**
 - Poticanje razvoja cjelogodišnjih međunarodnih linija
 - Jačanje turističke i gospodarske pozicije županije
- **Unaprjeđenje vodoopskrbe i odvodnje**

- Povezivanje postojećih vodoopskrbnih sustava u regionalne cjeline
- Uključivanje novih izvorišta vode i modernizacija sustava za otpornost na klimatske promjene.
- **Razvoj širokopojasne infrastrukture i telekomunikacija**
 - Izgradnja mreža nove generacije (NGA) i implementacija 5G tehnologije
 - Poboljšanje GSM pokrivenosti, osobito u turističkim zonama
 - Razvoj IoT mreža za pametne gradove, upravljanje uređajima i prometnu automatizaciju
- **Promocija održivog i pametnog razvoja**
 - Poticanje korištenja javnog prijevoza, hodanja i vožnje bicikla
 - Integracija modernih tehnologija u promet i javne usluge

3.7. Razvojni izazovi i potrebe Otoka i Gorskog kotara

Područja Otoka i Gorskog kotara predstavljaju mikroregije sa specifičnim razvojnim potrebama i potencijalima, koje su prepoznate kroz posebnu državnu politiku i poticaje. Slijedom navedenog razvoj ovih područja usmjeren je na cjelovit, održiv i uravnotežen razvoj, s naglaskom na očuvanje prirodnih resursa, jačanje lokalnog gospodarstva, poboljšanje kvalitete života i suzbijanje depopulacijskih trendova.

Za otoke je ključna kontinuirana provedba razvojnih programa koji uključuju učinkovito korištenje lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih sredstava, a cilj je stabilizacija i diversifikacija gospodarskih aktivnosti. Posebna pažnja treba biti usmjerena na zaštitu otočnog okoliša i povećanje otpornosti na klimatske promjene kroz razvoj ekološki prihvatljivih i tehnološki inovativnih rješenja. U provedbi velikih infrastrukturnih projekata, poput izgradnje ribarskih luka, solarnih elektrana i drugih obnovljivih izvora energije, potrebno je voditi računa o njihovom utjecaju na kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Posebno mjesto u strateškim planovima zauzima otok Unije, koji se treba razvijati u smjeru samoodrživosti kroz projekte kružnog gospodarstva, unapređenje gospodarenja otpadom i vodno-komunalne infrastrukture. Zbog toga će se sustavno poticati razvoj poljoprivrede i akvakulture, naročito uzgoj riba i školjkaša, te očuvanje i održavanje prirodnih staništa i površina sa samoniklim biljem. Turizam, kao jedan od važnih gospodarskih sektora, biti će usklađen s načelima plavo-zelene tranzicije, s ciljem očuvanja prirodnih vrijednosti i istovremenog ekonomskog razvoja otočnih zajednica.

U Gorskom kotaru, zbog bogatstva prirodnih resursa kao što su šume i vode, te zbog povoljnih klimatskih uvjeta i dobre geoprometne pozicije, provedba razvojnih mjera biti će usmjerena na očuvanje i racionalno gospodarenje šumama, modernizaciju vodoopskrbnog i odvodnog sustava, te unapređenje željezničkog putničkog prometa radi bolje povezanosti. Ulaganja u turističku infrastrukturu pritom moraju pratiti aktivnosti na povećanju kvalitete i prepoznatljivosti Gorskog kotara kao destinacije za ruralni i zimski turizam, koji, iako trenutno manji, predstavljaju veliki razvojni potencijal u skladu s trendovima u turizmu.

Poljoprivredna proizvodnja u Gorskom kotaru zahtijeva poticaje za povećanje proizvodnje hrane, uključujući bobičasto voće, med i druge lokalne proizvode, te uzgoj slatkovodnih riba, što će doprinijeti povećanju zaposlenosti i poboljšanju prehrambenih standarda stanovništva. S obzirom na niži standard života u ovoj mikroregiji u odnosu na priobalje i otoke, nužno je nastaviti i proširiti gospodarske, socijalne i infrastrukturne mjere koje će spriječiti iseljavanje mladih te podržati ostanak i povratak stanovništva.

Poseban fokus u provedbi biti će usmjeren na unapređenje društvene infrastrukture, koja mora zadovoljiti potrebe svih dobnih skupina, posebno mladih, mladih obitelji i starijeg stanovništva, kako bi se osigurala održivost i kvaliteta života u mikroregijama Otoci i Gorski kotar.

Područja s razvojnim posebnostima, Otoci i Gorski kotar – mjere:

- **Financiranje i programi razvoja**
 - Aktivno korištenje lokalnih, regionalnih, nacionalnih i EU fondova za razvoj otoka i Gorskog kotara
 - Razvijanje posebnih programa za stabilan gospodarski rast, uključujući subvencije i poticaje za lokalne poduzetnike
- **Zaštita okoliša i klimatske prilagodbe**
 - Implementacija mjera zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti
 - Izgradnja infrastrukturnih projekata usmjerenih na povećanje otpornosti na klimatske promjene (npr. zaštita obala, upravljanje vodama)
 - Promicanje obnovljivih izvora energije poput solarnih elektrana i vjetroelektrana
- **Razvoj održivog gospodarstva i kružnog gospodarstva**
 - Poticanje razvoja samoodrživih i ekološki prihvatljivih projekata, primjerice na otoku Unije
 - Unapređenje sustava gospodarenja otpadom i razvoj vodno-komunalne infrastrukture
 - Razvoj akvakulture i održive poljoprivrede, s naglaskom na uzgoj riba, školjkaša, te očuvanje samoniklog bilja
- **Turizam**
 - Razvoj plavo-zelene tranzicije u turizmu na otocima, s naglaskom na očuvanje okoliša i lokalnu zajednicu
 - Unapređenje turističke infrastrukture u Gorskom kotaru, s fokusom na ruralni i zimski turizam
 - Promocija Gorskog kotara kao jedinstvene destinacije kroz aktivnosti povećanja prepoznatljivosti i kvalitete turističke ponude
- **Infrastrukturna ulaganja**
 - Modernizacija i proširenje vodoopskrbnih i odvodnih sustava na otocima i u Gorskom kotaru
 - Unapređenje cestovne i željezničke povezanosti, posebno poboljšanje željezničkog putničkog prijevoza u Gorskom kotaru
 - Izgradnja i održavanje infrastrukturnih objekata od značaja za gospodarski razvoj i kvalitetu života
- **Poljoprivreda i prehrambena proizvodnja**
 - Poticanje proizvodnje hrane, uključujući bobičasto voće, med i druge lokalne proizvode
 - Podrška uzgoju slatkovodnih riba kao segmentu održive proizvodnje hrane
 - Promicanje lokalnih proizvoda i njihova integracija u turističku ponudu
- **Socijalne i demografske mjere**
 - Provođenje mjera za sprječavanje depopulacije, uključujući poticanje zapošljavanja i poduzetništva
 - Unaprjeđenje društvene infrastrukture za sve dobne skupine, s posebnim naglaskom na mlade obitelji i starije stanovništvo
 - Poticaji za povratak mladih te razvoj obrazovnih i zdravstvenih usluga

3.8. Krizna stanja

Pandemija virusa COVID-19, koja je započela početkom 2020. godine, predstavljala je jedan od najvećih globalnih izazova suvremenog doba, snažno utječući na gospodarske, socijalne i zdravstvene sustave diljem svijeta. Iako je danas pandemija formalno iza nas, njezine posljedice i iskustva oblikuju nove pristupe upravljanju krizama i razvijanju otpornosti društva i gospodarstva. Na početku krize, globalna i europska gospodarstva doživjela su značajne poremećaje, recesije, smanjenje potrošnje, prekide u opskrbnim lancima i povećanu nezaposlenost. Hrvatska, kao i

Županija, osjetile su oštre posljedice, osobito u sektorima turizma, trgovine i uslužnih djelatnosti. Pad BDP-a tijekom 2020. i 2021. godine bio je izrazito visok, a tržište rada pokazalo je znatnu nestabilnost.

Međutim, Županija je u suradnji sa lokalnim i nacionalnim stožerima uspjela pravovremeno odgovoriti na izazove pandemije, što je doprinijelo relativno učinkovitoj kontroli širenja virusa, posebice u osjetljivim mikroregijama poput otoka i Gorskog kotara. Uvedene mjere zaštite zdravlja, kao i potpore gospodarstvu, pridonijele su očuvanju radnih mjesta i održivosti poslovanja.

Sada, u postpandemijskom razdoblju, fokus je na jačanju sustava otpornosti i pripremu za buduće krizne situacije. Županija prepoznaje važnost izrade sveobuhvatnih strategija upravljanja krizama koje će uključivati različite scenarije i mogućnosti brze reakcije, kao i koordinaciju svih relevantnih dionika - od javne uprave do civilnog društva i privatnog sektora. Nadalje, iskustva pandemije istaknula su važnost digitalizacije javnih i gospodarskih procesa, što je rezultiralo ubrzanom implementacijom digitalnih rješenja u zdravstvu, obrazovanju i administraciji. Ove promjene predstavljaju temelj za razvoj pametnih i otpornijih zajednica.

Uz upravljanje krizama, istaknuta je i potreba za kontinuiranom zaštitom okoliša i prirode. Klimatske promjene ostaju jedan od najvećih dugoročnih izazova koji utječu na sigurnost i kvalitetu života u Županiji. Ulaganja u očuvanje bioraznolikosti, sprječavanje degradacije tla i voda, te razvoj prilagodbenih mjera za ublažavanje klimatskih učinaka (poput suša, požara i poplava) postaju prioriteti u strateškom planiranju.

U konačnici, pandemija je naglasila činjenicu da je otpornost zajednice rezultat koordiniranog djelovanja, inovacija i prilagodbe. Primorsko-goranska županija danas je bolje pripremljena za posebne situacije, s jasnim planovima za zaštitu zdravlja, gospodarstva i okoliša, uz snažan fokus na ravnotežu i dobrobit svih stanovnika.

Ključne mjere i aktivnosti:

- **Izrada i usvajanje Strategije upravljanja krizama**
 - Definiranje scenarija kriznih situacija i jasnih protokola djelovanja
 - Uključivanje svih relevantnih dionika (javna uprava, zdravstveni sustav, gospodarstvo, civilni sektor)
 - Redovita edukacija i simulacije kriznih situacija
- **Jačanje zdravstvenog sustava i kapaciteta za krizne situacije**
 - Modernizacija zdravstvene infrastrukture i nabava potrebne opreme
 - Osiguranje dostupnosti osnovnih i hitnih zdravstvenih usluga u svim mikroregijama županije
 - Razvoj sustava brze mobilizacije zdravstvenih djelatnika i resursa
- **Podrška gospodarstvu u kriznim i postkriznim fazama**
 - Programi potpora za očuvanje radnih mjesta i likvidnosti poduzeća
 - Poticanje digitalne transformacije poslovanja i novih tehnologija
 - Razvoj sektora otpornog na krize, posebice u turizmu, proizvodnji i poljoprivredi
- **Digitalizacija i razvoj pametnih usluga**
 - Uvođenje i širenje digitalnih platformi za obrazovanje, zdravstvo i upravu
 - Poticanje korištenja naprednih tehnologija u javnim uslugama i gospodarstvu
 - Osiguravanje dostupnosti brze internetske veze i telekomunikacijskih usluga
- **Zaštita okoliša i prilagodba klimatskim promjenama**
 - Provedba programa očuvanja bioraznolikosti, šuma i vodenih resursa
 - Sanacija i monitoring tla i vode te sprječavanje zagađenja
 - Razvoj mjera za prevenciju i ublažavanje posljedica požara, suša i poplava
- **Razvoj sustava ranog upozoravanja i monitoringa**
 - Uspostava sustava za praćenje zdravstvenih, gospodarskih i okolišnih indikatora
 - Uvođenje tehnologija za pravovremeno upozoravanje na krizne situacije
 - Suradnja s nacionalnim i međunarodnim institucijama u razmjeni informacija

- **Jačanje društvene kohezije i potpore ranjivim skupinama**
 - Programi pomoći i zaštite za starije osobe, obitelji i socijalno ugrožene
 - Edukacija i informiranje građana o prevenciji i pripremi za krizna stanja
 - Poticanje volonterstva i uključivanja zajednice u krizne aktivnosti
- **Kontinuirano praćenje i evaluacija mjera**
 - Redovito izvještavanje o provedbi i učinkovitosti kriznih planova
 - Prilagodba i unaprjeđenje strategija temeljem stečenih iskustava i novih saznanja

4. Doprinos provedbi ciljeva i prioriteta iz povezanih akata strateškog planiranja

Postizanje posebnih ciljeva i prioriteta iz Plana razvoja PGŽ bitno će utjecati na kvalitetu i standard života stanovnika Županije. U središte promišljanja budućeg razvoja Županije postavljeni su ljudi, njihove potrebe i razvoj njihovih potencijala. Poseban naglasak postavljen je na zajedničko sudjelovanje svih dionika regionalnog razvoja kako bi se ostvarila **vizija daljnjeg razvoja Županije**:

Primorsko-goranska županija je konkurentna, pametna, održiva i društveno pravedna regija poželjna za život i rad.

Provedbeni program PGŽ doprinijeti će ostvarenju postavljenih prioriteta i posebnih ciljeva Plana razvoja PGŽ te ostvarivanju zacrtanih nacionalnih razvojnih smjerova i strateških ciljeva. Prioriteti razvoja Plana razvoja PGŽ su sljedeći:

- **Pametna regija konkurentnog gospodarstva baziranog na znanju i naprednim tehnologijama**
- **Djeca i mladi u fokusu**
- **Zelena tranzicija temeljena na održivom upravljanju i korištenju vlastitih resursa**
- **Obrazovani stanovnici s kompetencijama i vještinama za poslove budućnosti**
- **Ravnomjernim razvojem do europskog standarda i visoke kvaliteta života za sve građane**

Oblikovanje razvoja Županije temelji se na njezinim stanovnicima kao ključnim pokretačima konkurentne regije. U fokusu su mjere za mlade i mlade obitelji kao nositelja tehnoloških izazova radi ravnomjernog razvoja Županije, poboljšanja kvalitete života i očuvanja resursa.

Mjere Provedbenog programa PGŽ pridonijet će rješavanju posebnog izazova, odnosno kako kvalitetno odgovoriti na rastuću potražnju za socijalnim i zdravstvenim uslugama te pritiscima na tržištu rada. Klimatske promjene predstavljaju najveći globalni izazov 21. stoljeća. Pritom zeleni rast znači poticanje gospodarskog rasta i razvoja, istovremeno osiguravajući da prirodna dobra i dalje pružaju resurse i s njima povezane usluge te da se iste koriste u funkciji zaštite okoliša i dobrobiti stanovnika. Ujedno, mjere Provedbenog programa PGŽ doprinijeti će da Županija, s obzirom na prirodno bogatstvo i različitost resursa, svoj daljnji razvoj sagleda na način da upravljanje resursima bude održivo u funkciji iskorištavanja regionalnih razvojnih potencijala.

Županija je plavo zelena regija koja pred sobom ima niz razvojnih mogućnosti. Zaokret prema zelenim poslovima i kružnom gospodarstvu te snažnije korištenje vodnih, posebno morskih resursa i s njima povezanih pomorskih i drugih sektora, poput morskih tehnologija, bioekonomije, biotehnologije i drugo, predstavljaju ključan razvojni izazov koji je u fokusu Provedbenog programa PGŽ.

Dio mjera bit će na strani preoblikovanja strukture ljudskih resursa kroz poticanje usavršavanja i cjeloživotnog učenja. Tehnološke promjene na kojima se temelji sadašnja četvrta industrijska revolucija zahvaćaju sve gospodarske i druge tokove i duboko mijenjaju društvo. Pred Županijom je poseban izazov prihvatanja i primjene umjetne inteligencije, nanotehnologije, biotehnologije i drugih KET područja koji su ključan razvojni potencijal za povećanje produktivnosti, diversifikaciju i modernizaciju proizvodnje te otvaranje novih mogućnosti ulaganja.

Naglasak na daljnjoj digitalizaciji, razvoju širokopojasne mreže, dostupnosti pametnih usluga i korištenje podataka razvojem podatkovne infrastrukture, predstavljaju snažan doprinos ostvarenju prioriteta i posebnih ciljeva Plana razvoja PGŽ.

Mjere Provedbenog programa PGŽ uvažavaju i ciljeve postavljene u okviru Europskog zelenog plana i Europskog teritorijalnog programa 2030, te doprinose provedbi zelene tranzicije i digitalne transformacije.

Nadalje ističe se doprinos mjera Provedbenog programa PGŽ provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. godine (ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030) i to kako slijedi:

- Cilj 1. Iskorijeniti siromaštvo svuda i u svim oblicima
- Cilj 3. Zdravlje - Osigurati zdrav život i promovirati blagostanje za ljude svih generacija
- Cilj 4. Osigurati uključivo i kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja
- Cilj 5. Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojke
- Cilj 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve
- Cilj 7. Osigurati pristup pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve
- Cilj 8. Promovirati uključiv i održiv gospodarski rast, punu zaposlenost i dostojanstven rad za sve
- Cilj 9. Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promovirati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost
- Cilj 10. Smanjiti nejednakost unutar i između država
- Cilj 11. Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim
- Cilj 12. Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje
- Cilj 13. Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica
- Cilj 14. Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održiv razvoj
- Cilj 15. Zaštititi, uspostaviti i promovirati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti degradaciju tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti
- Cilj 16. Promovirati miroljubiva i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama
- Cilj 17. Ojačati načine provedbe te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj

Provedbeni program PGŽ usklađen je sa svim relevantnim UN, EU, nacionalnim, regionalnim i lokalnim dokumentima što će pridonijeti ostvarenju ciljeva politike regionalnog razvoja Županije.

5. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata

U narednom poglavlju daje se prikaz doprinosa mjera Provedbenog programa PGŽ prioritetima iz Plana razvoja PGŽ 2022.-2027. Određenim mjerama se također izravno doprinosi provedbi Preporuka Vijeća EU za Hrvatsku (CSR) i programu UN-a za održivi razvoj do 2030. godine (SDG). Mjere također izravno doprinose zelenoj tranziciji (Z) i digitalnoj transformaciji (D) čime će se osnažiti otpornost i ravnomjerni razvoj.

Posebni cilj 1.: Konkurentno gospodarstvo temeljeno na znanju i inovacijama

Mjera 1.1. Poticanje razvoja konkurentnih proizvoda i usluga ulaganjem u napredne tehnologije, razvoj, istraživanje i inovacije, ostvarit će se pružanjem podrške koje će provoditi poduzetničke potporne institucije. Navedeno će doprinijeti povećanju broja zaposlenih i smanjenju broja nezaposlenih stanovnika županije. Poticanjem što većeg broja inovatora da stvaraju i prijave svoje inovacije te uključivanjem mladih u programe inventivnog rada osnažuje se i promiče inovatorstvo kao važan segment razvoja poduzetništva. Podrška pri komercijalizaciji inovacija (fizičkim i pravnim osobama) i pokretanje proizvodnje temeljene na vlastitoj inovaciji istovremeno omogućuje samozapošljavanje ili novo zapošljavanje.

Mjera 1.2. Podrška razvoju sektora plavog i zelenog gospodarstva omogućiti će snažniju aktivaciju istraživačkog potencijala te implementaciju inovacija uz angažiranje ljudskog kapitala, te tako doprinijeti razvoju županije posebno u sferi plavog i zelenog gospodarstva. Uvođenje zelenih tehnologija te poticanje korištenja obnovljivih izvora energije korištenjem EU fondova značajno će doprinijeti razvoju sektora plavog i zelenog gospodarstva.

Posebni cilj 2: Gospodarski rast usmjeren na jačanje izvoza podizanjem produktivnosti i digitalnu transformaciju

Mjera 2.1. Podrška razvoju turizma visoke dodatne vrijednosti doprinosi povećanju konkurentnosti i turističke ponude te kvalitete i sadržaja javne turističke infrastrukture. Mjerom se osigurava ravnomjerniji turistički razvoj, jača se identitet županije kao destinacije, ali i svih njezinih subdestinacija; trajna zaštita prostora i razvoj turizma na temeljima održivog razvoja i visokih ekoloških standarda; te potiče razvoj selektivnih oblika turizma.

Mjera 2.2. Podrška jačanju konkurentnosti mikro, malog i srednjeg poduzetništva, kroz sufinanciranje troškova nabave opreme koja služi unaprjeđenju i modernizaciji obavljanja proizvodne i/ili uslužne djelatnosti poduzetnika s naglaskom na ruralna područja, olakšava i unapređuje postojeće/buduće poslovanje poduzetnika. Mjerom se potiče razvoj i rast malih gospodarstava, te povećava broj novih poduzeća kao i udio mladih poduzetnika i udio poduzetnika u djelatnostima s višom razinom dodane vrijednosti.

Mjera 2.3. Podrška umrežavanju poslovnih subjekata u klastere, poduzetničke ekosustave i zadruge omogućit će poticanje i jačanje izvoza te osnivanje i internacionalizaciju klastera i drugih poslovnih mreža, izgradnju suvremene infrastrukture i transfer tehnologija i na taj način doprinijeti procesu povezivanja županije sa susjednim regijama. Posebno će se poticati suradnja poslovnih subjekata iz sektora moderne brodogradnje te razvoj tehnologije i formiranje maritimno inovacijskog klastera.

Posebni cilj 3: Atraktivno poslovno okruženje za zapošljavanje, rast i ulaganja

Mjera 3.1. Podrška razvoju gospodarstva u post COVID razdoblju omogućit će povoljnije financiranje sektora malog gospodarstva u području proizvodnih, prerađivačkih i uslužnih

djelatnosti kroz subvenciju kamata na poduzetničke kredite. Smanjenjem kamatne stope omogućava se poduzetnicima lakši pristup izvorima financiranja radi unapređenja poslovnih aktivnosti, poticanja konkurentnosti, zadržavanja ili povećanja zaposlenosti i ukupnog razvoja malog gospodarstva. Povećanjem vrijednosti poljoprivrednih gospodarstava i podrškom rada Lokalnih akcijskih grupa putem dodatnog informiranja i provedbe edukacija pruža se potpora za prijavu čim većeg broja projekata za korištenje sredstava iz fondova EU.

Mjera 3.2. Gospodarska promocija te privlačenje direktnih stranih investicija i međunarodnih tvrtki provodit će se poticanjem međunarodne i međuregionalne suradnje kroz susrete s predstavnicima drugih zemalja i regija, kroz aktivno članstvo u različitim međunarodnim odnosno međuregionalnim asocijacijama, bilateralnu suradnju s inozemnim regijama – osobito regijama s uspostavljenim posebnim odnosima, čime se stvaraju se uvjeti za privlačenje domaćih i stranih investicija. Provedbom protokolarnih, promotivnih, informativnih i edukativnih aktivnosti doprinosi se ostvarivanju vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske i promovira se Primorsko-goranska županija što ima snažan utjecaj na jačanje ljudskih kapaciteta na regionalnoj i lokalnoj razini. Proaktivno predstavljanje Županije, pozitivno će djelovati na privlačenje međunarodnih tvrtki.

Mjera 3.3. Osposobljavanje javne uprave i regionalne i lokalne samouprave za upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem omogućit će unaprjeđenje javne uprave i samouprave za učinkovitije upravljanje regionalnim i lokalnim razvojem poticanjem suradnje s drugim hrvatskim županijama, te regionalnim i lokalnim javnopravnim tijelima. Navedeno će se provoditi kroz bilateralnu suradnju i kroz rad Hrvatske zajednice županija, suradnje s jedinicama lokalne samouprave na području županije te suradnje i pomoći u radu različitih institucija (Policajska uprava, sudovi i slično). Također provoditi će se organiziranjem edukativnih radionica, stručnim osposobljavanjem, dopunskim obrazovanjem i doškolovanjem.

Posebni cilj 4.: Podrška osnivanju i funkcioniranju obitelji te razvoj sustava brige o djeci i mladima

Mjera 4.1. Stvaranje stabilnog, sigurnog i podržavajućeg okruženja za zasnivanje i zaštitu obitelji usmjerena je na izgradnju učinkovitog sustava usmjerenog na specifične potrebe obitelji i djece.

Mjera 4.2. Unaprjeđenje uvjeta i organizacije rada predškolskih i školskih ustanova
Dostupnost kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja veoma je važno zbog čega će se poticati reorganizacija rada predškolskih ustanova sukladno potrebama roditelja, implementacija programa zdrave prehrane u školama te uspostava višeg odgojno obrazovnog standarda na području županije u suradnji s JLS-ovima.

Mjera 4.3. Unaprjeđenje sadržaja i programa za igru, rekreaciju i sport za kvalitetno odrastanje i obiteljski život

Ovom mjerom se osiguravaju uvjeti za kvalitetniji rast i razvoj djece i mladih s naglaskom na područja koja imaju negativne demografske pokazatelje. Uključivanje mladih u kreiranje i provedbu razvojne politike te unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih, kreativnih sadržaja i programa za igru, rekreaciju i sport direktno utječe na kvalitetu odrastanja kao i funkcioniranje obitelji.

Mjera 4.4. Prevencija i smanjenje diskriminacije, netolerantnosti, obiteljskog nasilja i nasilja među djecom ima za cilj stvaranje okruženja s nultom tolerancijom na diskriminaciju, netolerantnost i sve oblike nasilja. Ranom edukacijom, već kroz predškolske ustanove te tijekom obrazovanja i odrastanja dodatno će se prevenirati neprihvatljiva ponašanja u društvu.

Posebni cilj 5.: Dostupnost stanovanja i atraktivnih bolje plaćenih poslova

Mjera 5.1. Unaprjeđenje poduzetničkih vještina te spremnosti za poduzetništvo i samozapošljavanje mladih

Mjera je usmjerena na stvaranje efikasnog sustava za osmišljavanje, testiranje i realizaciju kvalitetnih društveno poduzetničkih ideja te širenje mreže društvenih domova i informativno-edukativnih punktova za djecu i mlade. Unaprjeđivanje poduzetničkih vještina i spremnosti za poduzetništvo i samozapošljavanje mladih, provodit će se kroz aktivnosti sufinanciranja projekata i programa udruga usmjerenih na zapošljavanje i samozapošljavanje mladih.

Posebni cilj 6.: Pametan i održiv pristup upravljanju prostorom i prirodnim resursima

Mjera 6.1. Održivo korištenje resursa s ciljem ublažavanja klimatskih promjena usmjerena je na poticanje održivog gospodarenja morskim i obalnim resursima putem razvoja i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije. Aktivnosti obuhvaćaju unaprjeđenje praksi u ribarstvu i akvakulturi koje smanjuju negativne utjecaje na okoliš, potiču učinkovito korištenje prirodnih resursa te doprinose očuvanju bioraznolikosti Jadranskog mora.

Mjera 6.2. Održivo i učinkovito upravljanje prostorom i poticanje razvoja zelene infrastrukture

Mjera je usmjerena na održivo i učinkovito upravljanje prostorom kroz izradu, koordinaciju i praćenje prostornih planova i razvojnih dokumenata regionalne razine. Nadalje, mjerom se potiče očuvanje i upravljanje pomorskim dobrom, održavanje vanlučkog područja i ispunjenje preduvjeta za poticanje gospodarskih djelatnosti. Aktivnosti su utvrđivanje granica pomorskog dobra i lučkog područja luka otvorenih za javni promet, koncesioniranje pomorskog dobra, te zaštita mora, morske obale i okoliša.

Mjera 6.3. Održivo i učinkovito upravljanje prirodom, posebice vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom, uključuje održivo i učinkovito upravljanje prirodom i prirodnim baštinom, posebice vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom. Navedeno uključuje niz aktivnosti od prikupljanja podataka, utvrđivanja i praćenje stanja u prirodi, poticanje održivog korištenja vrijednih dijelova prirode, edukacije i promocije, pripreme i provedbe dokumenata upravljanja, skrbi i mjera očuvanja strogo zaštićenih vrsta. Pritom će se sufinancirati razvojni programi i aktivnosti iz područja šumarstva i drvne industrije, te poticati korištenje šumskog zemljišta. Provedbom Zakona o lovstvu u suradnji s Lovačkim savezom unaprijediti će se infrastruktura lovišta.

Posebni cilj 7.: Zelena i energetska tranzicija prema ugljičnoj neutralnosti

Mjera 7.1. Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije direktno će pridonijeti povećanju energetske učinkovitosti, prvenstveno obnovom javnih zgrada, te poticanjem povećanja udjela korištenja obnovljivih izvora energije.

Posebni cilj 8.: Kvalitetna, dostupna i održiva javna i komunalna infrastruktura na cjelokupnom području

Mjerom 8.1. Poticanje razvoja održive komunalne infrastrukture te dostupnih i priuštivih usluga na cjelokupnom području županije poticat će se izgradnja i rekonstrukcija održive gospodarske i društvene infrastrukture s ciljem poboljšanja kvalitete života stanovnika te osiguravanja dostupnih i priuštivih komunalnih usluga u svim dijelovima županije. Aktivnosti će uključivati izradu i donošenje strateških i planskih dokumenata iz područja zaštite okoliša, rješavanje upravnih predmeta drugog stupnja u nadležnosti županijskih odjela, kao i sustavno vođenje registra onečišćivača okoliša radi praćenja i nadzora utjecaja na okoliš. Posebna pažnja bit će usmjerena

na prijavu i provedbu projekata financiranih iz fondova Europske unije, kako bi se osigurala priuštiva i kvalitetna komunalna usluga na području cijele Primorsko-goranske županije te potaknula daljnja održiva ulaganja u infrastrukturu.

Mjerom 8.2. Podrška razvoju suvremene prometne infrastrukture, provodit će se aktivnosti usklađivanja, koordinacije i podrške projektima ulaganja u cestovnu infrastrukturu, uključujući njezino redovito održavanje, obnovu i podizanje sigurnosnih standarda. Posebna pozornost bit će usmjerena na razvoj i unapređenje zračne infrastrukture, kroz podršku poslovanju i infrastrukturnim ulaganjima u Zračnu luku Rijeka te Zračno pristanište Mali Lošinj. Kroz kvalitetno planiranje, praćenje i poticanje investicijskih aktivnosti, mjera će doprinijeti stvaranju suvremenog, učinkovitog i održivog prometnog sustava koji povezuje županiju i jača njezinu prometnu dostupnost na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Posebni cilj 9.: Razvoj modernog obrazovnog sustava prilagođenog društvenim izazovima

Mjera 9.1. Izgradnja, adaptacija i opremanje osnovnih i srednjih škola ima za cilj unaprijediti obrazovni sustav. Provodit će se ulaganjem u obrazovnu infrastrukturu i to kvalitativno i kvantitativno, kako bi se povećali, poboljšali i modernizirali prostorni kapaciteti u kojima se odvija nastava. Time se doprinosi kvaliteti učenja, provođenju izvanškolskih aktivnosti, sportskih događanja i kvaliteti organizacije slobodnog vremena, a osnovnim školama omogućuju se infrastrukturni kapaciteti za organizaciju nastave u jednoj smjeni.

Mjerom 9.2. Sustavno ulaganje u kvalitetu obrazovanja i usavršavanja te uvjete rada djelatnika u obrazovanju, poticati će se visoko obrazovanje radi usklađivanja s potrebama tržišta rada i to stipendiranjem deficitarnih zanimanja. Osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima kojima je Županija osnivač omogućit će se materijalni uvjeti za nesmetan rad u skladu sa zakonom i propisima, a racionalnim gospodarenjem raspoloživim sredstvima zadržavanje postojećeg standarda i primjereno održavanje stanja objekata prioritetno vodeći računa o sigurnosti učenika. Nabavom udžbenika za obvezne i izborne nastavne predmete učenicima osnovnih škola omogućuje se kvalitetnija razina obrazovanja. Mjerom će se osigurati materijalni i odgojni uvjeti boravka u učeničkim domovima što će pridonijet razvoju i rastu učenika izvan prebivališta. Nadalje sufinanciranjem cijene mjesečne karte učenicima srednjih škola omogućit će se međumjesni prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta školovanja.

Mjerom 9.3. Prilagođeni školski programi za kvalitetnije obrazovanje, osigurat će se pomoćnike u nastavi svim potrebitim učenicima uključenim u osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. Mjera doprinosi socijalizaciji i integraciji djece s teškoćama u razvoju i odrastanje djece s posebnim potrebama ili teškoćama u razvoju u prirodnoj okolini. Učenicima osnovnih i srednjih škola omogućit će se zadovoljavanje specifičnih potreba za kreativnošću i stvaralaštvom te razvoj kompletne ličnosti provedbom programa Školskog kurikulumu. Učenicima s posebnim potrebama omogućit će se razvoj osobnih potencijala (rad s darovitima, rad s učenicima s teškoćama u razvoju). Učenicima strukovnih programa omogućit će se razvoj kompetencija u funkciji zanimanja.

Mjera 9.4. Podizanje razine osnovnih i strukovnih znanja, kompetencija i vještina provodit će se aktivnostima organizacije županijskih natjecanja i nagrađivanja učenika s najbolje ostvarenim rezultatima na natjecanjima te provedbom projekata suradnje s europskim obrazovnim institucijama i javnim tijelima. Primjena mjere omogućit će podizanje razine osnovnih i strukovnih znanja, kompetencija i vještina.

Posebni cilj 10.: Konkurentne visokoškolske ustanove povezane s potrebama regionalnog gospodarstva

Mjera 10.1. Poticanje kvalitetnog i svjetski relevantnog razvoja znanosti i istraživanja te razvoja znanstvene i inovacijske infrastrukture značajno doprinosi konkurentnosti visokoškolskih ustanova i njihovoj povezanosti s regionalnim gospodarstvom. Putem aktivnosti i rada Zavoda za biomedicinske znanosti u Rijeci (znanstvenoistraživačke djelatnosti, organizaciju znanstvenih skupova i simpozija) i omogućavanjem noćnog rada Sveučilišne knjižnice Rijeka potiču se istraživanja i inovacije te posljedično doprinosi razvoju znanosti.

Mjera 10.2. Usklađivanje i koordinacija strategija i prioriteta pametne specijalizacije županije i Sveučilišta u Rijeci, kroz podršku programskim aktivnostima Zaklade Sveučilišta u Rijeci, radu studentskih udruga, razvoju studija Logopedija i Logopedskog centra te studija Farmacija, kao i mogućih novih studijskih programa, doprinosit će ostvarenju posebnog cilja – jačanju konkurentnosti visokog obrazovanja u funkciji potreba gospodarstva.

Posebni cilj 11.: Suvremeni regionalni koncept usavršavanja, prekvalifikacija i cjeloživotnog učenja

Mjera 11.1. Podizanje svijesti i odgovornosti o kontinuiranoj potrebi za usavršavanjem i cjeloživotnim obrazovanjem

Praćenjem postignuća učenika i nastavnika razvija se kontinuirana potreba za usavršavanjem i obrazovanjem. Poticati će se cjeloživotno obrazovanje, odnosno proces obrazovanja koji počinje obveznim školovanjem i (formalnim) obrazovanjem te traje cijeli život sa ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja.

Mjera 11.2. Podrška provedbi programa usavršavanja i cjeloživotnog učenja, usmjerena je na osobe koje iskazuju interes za doškolovanje i prekvalifikaciju uvažavajući potrebe i trenove tržišta rada. Aktivnosti će biti usmjerene na razvoj stručnih kompetencija, jačanje zapošljivosti i omogućavanje lakše vertikalne prohodnosti unutar sustava obrazovanja. Kroz suradnju s obrazovnim ustanovama, institucijama i poslodavcima, stvorit će se uvjeti za dostupne, kvalitetne i relevantne programe cjeloživotnog učenja.

Mjera 11.3. Promicanje digitalne i radijske pismenosti usmjerena je na jačanje digitalnih kompetencija i medijske pismenosti stanovnika županije, kako bi se unaprijedila kvaliteta komunikacije i olakšalo snalaženje u modernom informacijskom okruženju. Aktivnosti će uključivati edukacije o korištenju digitalnih tehnologija, sigurnom i odgovornom online okruženju te razumijevanju radijskih i drugih medijskih sadržaja. Time se doprinosi većoj razini informiranosti, angažiranosti i digitalne uključenosti svih generacija.

Posebni cilj 12.: Regija zdravlja i kvalitete života

Mjerom 12.1. Promicanje zdravog načina života i cjeloživotne tjelesne aktivnosti poticati će se razvoj zdravih životnih navika i redovite tjelesne aktivnosti stanovnika, s ciljem prevencije kardiovaskularnih i drugih kroničnih bolesti. Aktivnosti usmjerene na edukaciju, informiranje i uključivanje građana u programe rekreacije doprinijet će produljenju očekivanog životnog vijeka te ukupnom poboljšanju zdravstvenog statusa i kvalitete života u regiji. Poticati će se organizacija edukativnih kampanja usmjerenih na smanjenje rizičnih ponašanja poput pušenja te prekomjernog unosa šećera i alkohola. Posebna pažnja posvetit će se razvoju programa usmjerenih na tjelesnu aktivnost starijih osoba, dok će suradnja zdravstvenih ustanova, sportskih klubova i udruga doprinijeti provedbi sveobuhvatnih preventivnih programa. Nadogradnja ove mjere obuhvaća

razvoj digitalnih platformi koje omogućuju praćenje tjelesne aktivnosti, prehrambenih navika i ključnih zdravstvenih parametara građana, čime se dodatno potiče preventivno djelovanje. Cilj je i uspostaviti programe preventivnih pregleda putem mobilnih timova, uz mogućnost digitalnih prijava, kako bi se povećala dostupnost zdravstvenih usluga u svim dijelovima regije.

Mjera 12.2. Modernizacija, izgradnja i opremanje zdravstvene infrastrukture i podrška zdravstvenom sustavu u post-COVID razdoblju izravno će doprinijeti ostvarenju posebnog cilja podizanja kvalitete života i jačanja statusu regije zdravlja. Ulaganjima u modernizaciju, izgradnju i opremanje zdravstvenih ustanova, uključujući nabavu napredne medicinske opreme nove generacije i rekonstrukciju prostora radi povećanja energetske učinkovitosti, povećat će se kvalitativni i kvantitativni kapaciteti prostora u kojima se pružaju zdravstvene usluge, čime će se osigurati bolji uvjeti za korisnike i zdravstvene djelatnike. Dodatna podrška zdravstvenom sustavu u post-COVID razdoblju usmjerit će se na jačanje otpornosti i spremnosti sustava na buduće izazove te na poboljšanje dostupnosti i učinkovitosti zdravstvene skrbi. Digitalizacija zdravstvenog sustava unaprijedit će razmjenu medicinske dokumentacije, omogućiti brže naručivanje pacijenata te osigurati bolju koordinaciju među različitim razinama zdravstvene zaštite, pridonoseći pravovremenom reagiranju na buduće zdravstvene izazove. Krajnji je cilj modernizirati zdravstvene ustanove kroz uvođenje telemedicinskih usluga i naprednih digitalnih rješenja, uključujući alate temeljene na umjetnoj inteligenciji, poput digitalnih konzultacija i prijenosa dijagnostičkih nalaza, čime će se povećati učinkovitost i dostupnost skrbi, osobito u udaljenijim područjima poput otoka i Gorskog kotara.

Mjera 12.3. Kvalitetno i održivo upravljanje, organizacija i informiranje u području zdravstva Razvijanjem mreže zdravih gradova na razini lokalnih jedinica te jačanjem koordinacije između zdravstvenih i socijalnih ustanova poticat će se programi podizanja svijesti o važnosti zdravlja. Ulaganjem u usavršavanje zdravstvenog i administrativnog kadra (stručne edukacije, radionice i e-programi) osigurat će se ljudski resursi nužni za dostupnost zdravstvene zaštite. Poticat će se ulaganja u modernizaciju i digitalizaciju administrativnih procesa, kao i u digitalne alate koji građanima omogućuju jednostavan pristup informacijama o dostupnim uslugama, listama čeka i preventivnim programima. Kroz ovako strukturirane aktivnosti PGŽ će osigurati dugoročno održiv, dobro organiziran i transparentan zdravstveni sustav koji može pravovremeno odgovoriti na potrebe stanovnika te stvarati preduvjete za daljnji razvoj regije zdravlja.

Mjera 12.4. Osiguranje kvalitetnog, dostupnog i priuštivog pristupa zdravstvenim uslugama Zdravlje je temelj kvalitete života, stoga je ključno osigurati da zdravstvene usluge budu jednako dostupne svim stanovnicima regije. Poduzimat će se aktivnosti usmjerene na poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi, ponajprije putem sufinanciranja programa i projekata koji unapređuju rad zdravstvenih ustanova. Poseban naglasak bit će na opremanju dislociranih objekata i ambulanti kako bi se poboljšali uvjeti rada i osigurala kvalitetna zdravstvena usluga u udaljenijim područjima, potičući pružanje specijaliziranih telemedicinskih usluga. Dostupnost zdravstvenih usluga unapređivat će se financiranjem mobilnih ambulanti, patронаžnih timova i mobilnih dijagnostičkih jedinica koje omogućuju pružanje skrbi u ruralnim i teško dostupnim područjima, osobito u Gorskom kotaru i na otocima. Digitalizacija će olakšati pristup uslugama putem e-naručivanja, e-uputnica i elektroničkih nalaza, smanjujući vrijeme čeka i administrativno opterećenje pacijenata. Provođen će se programi poticanja dolaska zdravstvenih djelatnika u manje atraktivne sredine kroz stambena rješenja i subvencioniranje specijalizacija, a vodit će se računa i o osnaživanju sustava integrirane palijativne skrbi, uključujući digitalno praćenje simptoma.

Mjera 12.5. Sustavno ulaganje u kvalitetu obrazovanja i usavršavanja zdravstvenih djelatnika Ulaganjem u usavršavanje zdravstvenog kadra, specijalizacije i druge oblike stručnog obrazovanja osigurat će se ljudski resursi nužni za dostupnost zdravstvene zaštite. Cilj je osigurati dovoljan broj kvalificiranih kadrova i time unaprijediti dostupnost i kvalitetu zdravstvene skrbi, osobito na

otocima i u Gorskom kotaru, gdje je pristup stručnom osoblju ograničen. Poticati će se korištenje digitalnih platformi, e-učenja i virtualnih alata kako bi se omogućile suvremene metode stjecanja znanja i vještina. Dodatno, ulaganja u informatizaciju i digitalizaciju zdravstvenog sustava doprinijet će učinkovitijoj organizaciji rada, boljoj povezanosti ustanova i brzijoj dostupnosti zdravstvenih informacija.

Posebni cilj 13.: Visok socijalni standard i dostojanstveno starenje

Mjera 13.1. Prilagodba socijalnog i zdravstvenog sustava sve starijoj strukturi stanovništva

Ovom mjerom će se poticati prilagodba socijalnog i zdravstvenog sustava demografskoj strukturi s većim udjelom starijeg stanovništva, s ciljem povećanja kvalitete života osoba starije životne dobi. Aktivnosti će obuhvaćati razvoj programa skrbi, poboljšanje pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama te jačanje kapaciteta stručnog kadra za rad sa starijim osobama.

Mjera 13.2. Podizanje infrastrukturnog kapaciteta te poboljšanje kvalitete usluga institucija na području socijalne skrbi

Kako bi se proširili infrastrukturni kapacitet te poboljšala kvaliteta usluga institucija na području socijalne skrbi, poduzet će se aktivnosti adaptacije i sanacije, te uređenja i opremanja objekata čime će se osigurati funkcionalniji prostori i veći standard pružanja socijalnih usluga korisnicima

Mjera 13.3. Razvoj mreže institucijskih i izvan institucijskih oblika skrbi za sve društvene skupine

Ova mjera potiče razvoj i jačanje sustava socijalnih usluga, kako institucijskih tako i izvaninstitucijskih, s ciljem povećanja dostupnosti i kvalitete socijalne skrbi za sve društvene skupine. Time se doprinosi podizanju ukupnog društvenog standarda i jačanju socijalne uključenosti.

Mjera 13.4. Poticanje razvoja socijalnih inovacija u području socijalne skrbi

fokusirana je na poticanje inovacija u socijalnim uslugama radi bolje prilagodbe potrebama krajnjih korisnika. Provodit će se različiti programi usmjereni na šire društvene skupine, a posebna pažnja bit će posvećena onima kojima je pomoć najpotrebnija, čime se povećava učinkovitost i kvaliteta socijalne skrbi.

Posebni cilj 14.: Razvoj kulture i sporta te poticanje kreativnosti

Mjera 14.1. Poticanje razvoja kulture i održivo korištenje kulturne baštine kao temelja regionalnog i lokalnog identiteta

Aktivnostima koje uključuju trajno čuvanje, prirast, obradu i digitalizaciju kulturne građe, kao i njenu promociju poticati će se razvoj kulture i održivo korištenje kulturne baštine kao temelja regionalnog i lokalnog identiteta.

Mjera 14.2. Modernizacija, izgradnja i opremanje kulturne infrastrukture i podrška kulturi u post-COVID razdoblju

Mjera će se provoditi na način da se realiziraju projekti koji poboljšavaju infrastrukturne uvjete za posjetitelje i kulturnu građu, uz pružanje podrške kulturnim institucijama i programima u post-COVID razdoblju čime se osigurava funkcionalnija, dostupnija i kvalitetnija kulturna infrastruktura te potiče oporavak kulturnog sektora.

Mjera, 14.3. Poticanje razvoja kulturnih i kreativnih industrija te aktivno uključivanje kulture i sporta u industriju doživljaja

Ovom mjerom, kroz različite oblike sufinanciranja, poticati će se razvoj kulturnih i kreativnih industrija te sporta. Integriranjem kulture i sporta u industriju doživljaja doprinosi se jačanju

regionalnog identiteta, povećanju atraktivnosti regije i ostvarivanju posebnog cilja razvoja kulture i sporta.

Mjera 14.4. Unaprjeđenje infrastrukturnih uvjeta i odgovarajuće opreme za potrebe programa sportskih i rekreativnih aktivnosti

Razvojem Regionalnog sportsko-rekreacijskog i turističkog centra Platak uz održavanje, obnovu i unaprjeđenje sportske infrastrukture unaprijedit će se uvjeti za potrebe provođenja sportskih i rekreativnih programa i aktivnosti.

Mjera 14.5. Poticanje unaprjeđenja sustava sporta i sportskih djelatnosti

Unaprjeđenjem uvjeta za razvoj sporta i pružanjem potpore sportašima, klubovima i sportskim zajednicama jača se i potiče razvoj sportskih djelatnosti, promiče sport kao način života i doprinosi općoj kvaliteti života u županiji.

Posebni cilj 15.: Unaprjeđenje i daljnji razvoj civilnog društva

Mjera 15.1. Osnježivanje kapaciteta organizacija civilnog društva za doprinos društveno-ekonomskom razvoju

Aktivnostima sufinanciranja redovne djelatnosti Društva Crvenog križa Primorsko-goranske županije, raznih projekata i programa udruga u području socijalne skrbi, kulture, tehničke kulture i sustava civilne zaštite osnažuju se kapaciteti organizacija civilnog društva. Uključenost različitih dionika s ciljem unaprjeđenja usluga za krajnje korisnike veoma je važna. Priprema i provedba općih i zajedničkih aktivnosti koji imaju polazište u zakonskim osnovama (civilna zaštita, zaštita od požara) i predviđeni su kao županijska obveza, izgradnja cjelovitog sustava civilne zaštite u Županiji i stvaranje uvjeta za rad županijskog Stožera civilne zaštite, Vatrogasne zajednice PGŽ, županijskih specijalističkih postrojbi civilne zaštite, postrojbi stanica Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS), te ostalih postrojbi i udruga uključenih u sustav civilne zaštite, značajno doprinosi unaprjeđenju i daljnjem razvoju civilnog društva.

Mjera 15.2. Jačanje volonterstva, participacije i suradnje u društvu i zajednicama

Ova će se mjera provoditi sa svrhom promicanja i razvoja civilnog društva te pomoć u radu (putem donacija) udruga za koje ne postoji zakonska obaveza financiranja kroz programe javnih potreba u prosvjeti, kulturi, sportu, tehničkoj kulturi, zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi.

Mjera 15.3. Poticanje na umrežavanje raznih dionika civilnog, privatnog i javnog sektora

Ova mjera provodi se kroz rad Gospodarsko-socijalnog vijeća Primorsko-goranske županije, tripartitnog tijela koje okuplja predstavnike Županije, poslodavaca i sindikata, s ciljem usklađivanja razvojnih, gospodarskih i socijalnih politika te zaštite prava zaposlenika i poslodavaca. Uz to, provodit će se aktivnosti informiranja i prezentiranja rada Županije javnosti, partnerima i suradnicima putem različitih komunikacijskih kanala - medija, promotivnih materijala, manifestacija, nastupa na sajmovima i drugih prigodnih događanja - kako bi se ojačala međusektorska suradnja i podigla vidljivost županijskih aktivnosti.

Posebni cilj 16.: Razvoj mikroregija aktiviranjem razvojnih potencijala

Mjera 16.1. Kvaliteta i dostupnost javnih i društvenih usluga i sadržaja

Mjera je usmjerena na jačanje kvalitete i dostupnosti javnih i društvenih usluga i sadržaja kroz podršku pripremi i provedbi projekata javnopravnih tijela te unaprjeđenje prometne povezanosti. Obuhvaća aktivnosti na sigurnosti prometa, održivosti sustava javnog prijevoza, razvoju putničkog i javnog prometa, poboljšanju prometne dostupnosti otoka te uspostavi i kvaliteti linijskog pomorskog prijevoza. Dodatno, uključuje promicanje preventivnih aktivnosti u području

sigurnosti prometa, razvoj prometne kulture, praćenje sigurnosnih pokazatelja te provedbu postupaka vezanih uz prijevoz putnika. Mjerom se podupiru projekti za unaprjeđenje željezničke infrastrukture i usluga, kao i poticanje proizvodnje i emitiranja televizijskih sadržaja od lokalnog i regionalnog značaja.

Mjera 16.2. Provođenje poticajnih mjera i politika u svrhu jačanja mikroregija

Provedbom ove mjere poticat će se razvoj poduzetništva na otocima i u Gorskom kotaru, uključujući povećanje broja novih poduzeća, udjela mladih poduzetnika te poduzetnika u djelatnostima više dodane vrijednosti. Mjera doprinosi i razvoju, promociji i zaštiti autohtonih proizvoda županije kroz različite potporne aktivnosti i projekte regionalnog razvoja.

Mjera 16.3. Izgradnja održive infrastrukture u funkciji razvoja ruralnog područja, otoka i Gorskog kotara

Mjera je usmjerena na ulaganje u održivu infrastrukturu, realizaciju dodatnih sadržaja, te očuvanje i promociju baštine kako bi se osigurala bolja dostupnost otoka, poboljšala kvaliteta života otočnog stanovništva te potaknuo razvoj različitih gospodarskih djelatnosti. Posebna pažnja bit će usmjerena na podršku projektima jedinica lokalne samouprave u Gorskom kotaru, uključujući aktivnosti kroz Fond za Gorski kotar i Program za sanjkališta.

Mjera 16.4. Razvoj pametnih i održivih gradova, sela i otoka

Mjerom će se poticati razvoj pametnih i zelenih rješenja kroz izradu strateških dokumenata, podršku pripremi i provedbi projekata jedinica lokalne samouprave te sufinanciranje projekata razvoja otoka, posebno onih temeljenih na inovativnim tehnološkim rješenjima. Cilj je povećati održivost, učinkovitost i tehnološku opremljenost gradova, sela i otoka te osigurati dugoročno održive razvojne modele.

HORIZONTALNE MJERE

1. Učinkovita javna uprava samouprava u službi građana i gospodarstva

Mjera je usmjerena na razvoj djelotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama kroz osiguravanje sredstava za naknade troškova zaposlenima, rashode za materijal i energiju, rashode za usluge te ostale nespomenute rashode poslovanja. Planirana sredstva potrebna su za izvršavanje planiranih aktivnosti i svakodnevnih radnih zadataka utvrđenih zakonskim i podzakonskim aktima, Odlukama i/ili Zaključcima Županijske skupštine i Župana Primorsko-goranske županije.

2. Sigurnost i otpornost na krizna stanja

Aktivnosti na razini Županije planiraju se usmjeriti na koordinaciju djelovanja svih službi i pravnih osoba. Planira se osigurati sustavno ulaganje, posebno ulaganja u sustav civilne zaštite u okviru ESI fondova te dodatnim sredstvima u okviru Mehanizma civilne zaštite Europske unije za sanaciju posljedica kriznog stanja što utječe na kvalitetu i učinkovitost rješavanja kriznih stanja. Poticat će se obrazovanje i stručno-tehnološko osposobljavanje djelatnika za rješavanje kriznih situacija, kao i izgradnju infrastrukturnih kapaciteta kako bi se umanjila regionalna nejednakost u pristupu uslugama po pitanju zdravlja i sigurnosti građana te civilne zaštite.

3. Digitalna transformacija

Razvoj digitalnih ekosustava i iskorištavanje podataka kao digitalnih energenata, temeljna je odrednica razvoja županije. Kako bi se omogućila socijalna i gospodarska transformacija u županiji će se poticati digitalizacija javne uprave, regionalne samouprave te lokalnih samouprava, u svrhu jednostavnijeg, dostupnijeg, bržeg i kvalitetnijeg pružanja usluga građanima te poslovanja u ključnim gospodarskim sektorima radi jačanja konkurentnosti regije. Planira se otvorena suradnja relevantnih dionika sa vladom, ministarstvima, gospodarstvom i sveučilištem.

4. Održivi i ravnomjieran regionalni razvoj

Ravnomjerni regionalni razvoj jedan je od najvažnijih ciljeva EU-a koja čak trećinu svoga proračuna izdvaja za razvoj slabije razvijenih regija kroz kohezijsku politiku i EU fondove. Na području županije će se nastaviti podržavati politika ravnomjernog regionalnog razvoja Hrvatske, na način da se planiraju provoditi i koordinirati aktivnosti regionalne i lokalne razvojne politike. Navedeno će pridonijeti uspostavi cjelovitog sustava programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja. Mikroregije u županiji, osim razlika u naseljenosti i demografskim obilježjima, imaju različit stupanj razvijenosti. Posebno se to odnosi na mikroregiju Gorski kotar, ali i na Otoke, za koje mikroregije se planira niz aktivnosti, posebno poticanja ulaganja u prometnu dostupnost, gospodarstvo, poduzetništvo i naročito u digitalnu transformaciju.

5. Ravnopravnost za sve društvene skupine

Ravnopravnost u društvu temeljna je ljudska sloboda. Na području županije žive različite društvene skupine koje pojedinačno imaju svoje zahtjeve i potrebe. Prepoznavši različitost kao potencijal, u županiji će se podupirati sve društvene skupine, bez obzira na spol, dob, vjeru, rasu, rodno ili drugo opredjeljenje, a posebno one koje su najranjivije, djecu i starije, kao i osobe s invaliditetom te osobe s posebnim potrebama.

6. Okvir za praćenje provedbe

Provedbeni program PGŽ financijski obuhvaća mandatno razdoblje od 2025. do 2029. godine te će se, prema potrebi, usklađivati s izmjenama i dopunama proračuna Županije kako bi odražavao aktualne okolnosti i razvojne prioritete. Izrađen je na razini mjera, a njegovi programi, projekti i aktivnosti detaljno su razrađeni u Tabličnom prikazu provedbenog programa PGŽ (Prilog 1.). Provedbeni program PGŽ uključuje gotovo 300 programa, projekata i aktivnosti od važnosti za razvoj cjelokupnog područja županije, a njegova ukupna vrijednost za mandatno razdoblje iznosi 1.878.149.605,92 EUR.

Praćenje napretka u provedbi provedbenog programa JLP(R)S obuhvaća procese prikupljanja, analize i usporedbe podataka o utvrđenim pokazateljima rezultata kojima se sustavno prati napredak provedbe mjera utvrđenih u aktu strateškog planiranja, a provodit će se sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske te Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 44/23.). O provedbi mjera iz Provedbenog programa PGŽ izvještava se jednom godišnje.

Sustav praćenja provodi se i putem stalne komunikacije i koordinacije s nositeljima mjera te drugim relevantnim dionicima, čime se osigurava pravovremena razmjena informacija, rješavanje poteškoća u provedbi i jačanje kapaciteta uključenih tijela. Rezultati praćenja javno su dostupni, čime se osigurava visoka razina transparentnosti i informiranosti građana o napretku županijskih razvojnih politika. Okvir za praćenje provedbe, uključujući sve pokazatelje, izvore podataka, nositelje praćenja i metodološke zahtjeve, sadržan je u Prilogu 1., koji čini sastavni dio Provedbenog programa PGŽ.

Prilog 1.: Tablični prikaz provedbenog programa PGŽ